ORTODOKSİA

AHLAKÎ VE DİNÎ RESALE

İMTİYAZ SAHİBİ : HRİSTOPOLİS MİTROPOLİTİ
MELETİOS LUKAKİS

MAHAL İDARE : FENER RUM PATRİKHANESİ

ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΗΘΙΚΟΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ

ΕΤΟΣ Ζ' ΙΟΥΛΙΟΣ 1932 ΤΕΥΧΟΣ 79

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

† Ο ΧΡΙΣΤΟΥΠΟΛΕΩΣ ΜΕΛΕΤΙΟΣ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

1932

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΚΑΘΟΣΙΩΣΙΣ

ΤΩΝ ΕΦΕΤΕΙΝΩΝ ΤΕΛΕΙΟΦΟΙΤΩΝ

ΤΗΣ ΕΝ ΧΑΛΚΗι ΙΕΡΑΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

ΠΕΡΙΒΕΒΛΗΜΕΝΗ τὴν ἱερὰν καὶ πανηγυρικὴν αὐτῆς διπλοΐδα ἡ παλαίφατος γεραρὰ Θεολογικὴ τῆς Χάλκης Σχολὴ τὴν Κυριακήν, 3ην παρόντος μηνὸς Ἰουλίου, ἑώρτασε τὸ λαμπρὸν καὶ χαρμόσυνον γεγονὸς τῆς ἀπολύσεως τῶν ἐφετεινῶν τελειοφοίτων της, τῆς παραδόσεως εἰς τοὺς στοργικοὺς κόλπους τῆς Μητρὸς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας ἓξ ἐκ τῶν τέκνων της, ἅτινα ἐπὶ μίαν ὁλόκληρον ἑπταετίαν ποτισθέντα πλουσίως τὸ γάλα τῆς τε κατὰ Θεὸν καὶ κατὰ ἄνθρωπον σοφίας ἀνεδείχθησαν καλῶς κατηρτισμένοι διδάσκαλοι τῆς Ὀρθοδόξου πίστεως.

Τούτους καὶ τὴν ὅλην πανηγυρικὴν ταύτην τελετὴν ηὐλόγησεν ἡ Α. Θ. Παναγιότης τελέσασα ἐν τῷ ἱερῷ Ναϊδίῳ τῆς ἱερᾶς Μονῆς τῆς Ἁγίας Τριάδος καὶ ἐν μέσῳ πυκνοῦ καὶ ἐκλεκτοῦ ἐκκλησιάσματος, τὴν θείαν Λειτουργίαν μετὰ τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Νικαίας κ. Βενιαμίν, τοῦ ἐνταῦθα παρεπιδημοῦντος Ἀρχιεπισκόπου Σιναίου κ. Πορφυρίου, Χριστουπόλεως κ. Μελετίου, Ροδοπόλεως κ. Κυρίλλου, Θεοδωρουπόλεως κ. Λεοντίου καὶ Λαοδικείας κ. Δωροθέου.

Αἱ ἀκουσθεῖσαι κατὰ τὴν εἰς τὸ τέλος τῆς θείας Λειτουργίας γενομένην ἀκολουθίαν τῆς καθοσιώσεως προσφωνήσεις καὶ λαλιαὶ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, τοῦ Ἁγίου Σχολάρχου Ἐπισκόπου Μιλήτου κ. Αἰμιλιανοῦ καὶ τοῦ διακόνου Μελετίου Κριθιώτου ἐκ μέρους τῶν ἀποχωρούντων τῆς Σχολῆς τελειοφοίτων, καταχωροῦνται κατωτέρω.

Οἱ ἀπολυόμενοι ἓξ τελειόφοιτοι εἶναι οἱ ἑξῆς: Βασίλειος Καρδαμένης διάκονος, Κύριλλος Ἀξιώτης διάκονος, Μελέτιος Κριθιώτης διάκονος, Θεόδωρος Τανούδης, Ἰορδάνης Μουτσάκης καὶ Παῦλος Σιδερίδης.

Ἡ *Ὀρθοδοξία* εἰς τοὺς νέους τούτους ἐργάτας τοῦ ἀμπελῶνος τοῦ Κυρίου εὔχεται ἐνίσχυσιν παρὰ Θεοῦ εἰς εὐδοκίμησιν καὶ προκοπήν.

Ἡ προσαγόρευσις τοῦ Σχολάρχου.

«Ἐνδυναμοῦσθε ἐν Κυρίῳ καὶ ἐν τῷ κράτει τῆς ἰσχύος αὐτοῦ».

Τί ἄλλο προσφυέστερον τῇ περιστάσει, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητὰ καὶ ἐπιπόθητα, θὰ ἠδύνατο νὰ προσείπῃ ὑμῖν ἡ πνευματικὴ ὑμῶν μήτηρ καὶ τροφός, ἡ Ἱερὰ Θεολογικὴ Σχολή, κατὰ τὴν προπεμπτήριον ταύτην τελετήν; Τίνα ἄλλον λόγον θὰ ἔπρεπε νὰ ἀπευθύνῃ πρὸς ὑμᾶς κατὰ τὴν εὔσημον ταύτην στιγμήν, καθ' ἣν ἐν προφανεῖ καὶ εὐλόγῳ συγκινήσει ἀποσπᾶσθε τῆς σχολικῆς ἡμῶν οἰκογενείας καὶ ἀπέρχεσθε ἐκεῖ ὅπου καλεῖ ὑμᾶς ἐπιτακτικὴ ἡ φωνὴ τοῦ καθήκοντος, εἰμὴ τὴν ἀποστολικὴν ταύτην σύστασιν καὶ εὐχήν!

«Ἐνδυναμοῦσθε ἐν Κυρίῳ καὶ ἐν τῷ κράτει τῆς ἰσχύος αὐτοῦ». Τὴν ἀποστολικὴν ταύτην προτροπὴν καὶ παραίνεσιν, ἡ Θεολογικὴ Σχολή, ἡ προαγαγοῦσα ἕνα ἕκαστον ὑμῶν «εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ» καὶ αὐτὸ τοῦτο γεννήσασα ὑμᾶς ἐν Κυρίῳ, θεωρεῖ τοσούτῳ μᾶλλον εὔκαιρον νὰ ἀπευθύνῃ ἐπὶ τῷ ἀποχωρισμῷ, ὅσῳ προγινώσκει τοὺς κινδύνους τοῦ προκειμένου ὑμῖν ἀγῶνος καὶ διαισθάνεται ἐν τῇ μητρικῇ αὐτῆς στοργῇ καὶ συμμερίζεται τὰ συνέχοντα τὰς καρδίας ὑμῶν ἀντίθετα συναισθήματα λύπης καὶ χαρᾶς, ἐλπίδος καὶ φόβου, ἱκανοποιήσεως καὶ ἀνησυχίας. Εὔλογος ἡ εἰς τὰ πρόσωπα ὑμῶν διαγραφομένη κατήφεια καὶ δικαία ἡ ἀνησυχία. Καταλείπετε τὸν ἱμερόεντα τοῦτον λόφον τῆς νέας Σιών, ἐφ' οὗ μακρὰν τοῦ κοσμικοῦ θορύβου καὶ τῆς τύρβης ᾐσθάνθητε τὴν πνοὴν κόσμου ὡραιοτέρου, εὐγενεστέρου, ὑψηλοτέρου, καὶ ἀπέρχεσθε εἰς τὸν πολυτάραχον κόσμον. Ἀποσπᾶσθε τῆς φιλτάτης Σχολῆς, ἐν ᾗ τὰ πάντα, καὶ περιβάλλον φυσικὸν καὶ παίδευσις θεωρητικὴ καὶ ἀγωγὴ πρακτικὴ ἐν περικαλλεῖ καὶ ἁρμονικῷ συνδυασμῷ, προῆγον ὑμᾶς ἐπὶ ὀκταετίαν ὅλην εἰς γνῶσιν καὶ εὐσέβειαν. Ἀνταλλάσσετε τὴν ἤρεμον ζωὴν τῆς μελέτης καὶ τῆς

θεωρίας πρὸς τὴν ἐκκλησιαστικὴν διακονίαν ἐν ἡμέραις οὕτω κρισίμοις καὶ πονηραῖς διὰ τὴν πίστιν. Τὸν ἀμέριμνον καὶ ἐμφιλόσοφον μαθητικὸν βίον διαδέχεται ἀγὼν εὐγενὴς μὲν καὶ ἐπίζηλος, ἀλλὰ καὶ δυσχερὴς καὶ κινδυνώδης. Ἡ παρουσία αὐτοῦ τοῦ Παναγιωτάτου Πρωθιεράρχου τῆς Ἐκκλησίας, ἐπευλογοῦντος ἐπὶ χρησταῖς ταῖς ἐλπίσι τὴν ἀνακήρυξιν ὑμῶν εἰς διδασκάλους τῆς Ὀρθοδόξου θεολογίας καὶ τὴν καθιέρωσιν ὑμῶν ἐν τῇ διακονίᾳ τῆς Ἐκκλησίας, ἡ παρουσία τοσούτων ἐπιλέκτων Ἱεραρχῶν καὶ λαοῦ εὐσεβοῦς παρέχει τὸ μέτρον τῆς σοβαρότητος τῆς παρούσης στιγμῆς. Στῆτε λοιπὸν μικρὸν ἔτι. Καὶ πρὶν καταπέσῃ ἡ ὕσπληγξ καὶ ἀκουσθῇ τὸ πρόσταγμα τῆς ἀγωνοθέτιδος Ἐκκλησίας καὶ εἰσέλθητε εἰς τὸ στάδιον, ἀκούσατε τὸ ὕστατον τῆς γνωρίμου ὑμῖν φωνῆς· εἶναι ἡ τελευταία παραίνεσις καὶ ὑποθήκη ἣν δι' ἐμοῦ ἀπευθύνει πρὸς ὑμᾶς ἡ μήτηρ Σχολή.

***

Καλεῖσθε ἀπὸ τοῦδε διάκονοι τῆς Ἁγίας ἡμῶν Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας. Οἵα εὐγενὴς καὶ ἁγία κλῆσις νὰ ἀφωσιωθῆτε εἰς ἐξυπηρέτησιν τοῦ ἁγίου ἔργου τῆς Ἐκκλησίας, ἀφ' ἧς ἐκπηγάζει ἡ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου! Ὁποία τιμὴ καὶ καύχησις ἐν Κυρίῳ νὰ κληθῆτε κήρυκες καὶ ἀπόστολοι τῆς ὑψηλοτέρας ἰδεολογίας, τὴν ὁποίαν καθηγίασε τὸ μαρτύριον καὶ ἐκράτυναν οἰκουμενικῶν συνόδων ψηφίσματα καὶ διέσωσε διὰ θυσιῶν ἀνεκδιηγήτων ἀπὸ τοῦ πολυμόρφου ψεύδους καὶ τῆς κιβδηλείας χορεία ὅλη ἁγιωτάτων Πατριαρχῶν καὶ ἀφωσιωμένων ἱεραρχῶν καὶ λειτουργῶν τῆς Ἐκκλησίας! Ὁποῖος εὐγενὴς καὶ ἱερὸς κλῆρος νὰ ἀναδειχθῆτε «οἰκονόμοι μυστηρίων Θεοῦ», νὰ προσκομίσητε τὸ φῶς τῆς ἀληθοῦς θεογνωσίας πρὸς τοὺς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένους, νὰ στηρίξητε τοὺς κλονιζομένους, νὰ παραμυθήσητε τοὺς ἐν θλίψει, νὰ ἀνεγείρητε τοὺς πεπτωκότας, νὰ προσανατολίσητε πρὸς τὸν ἀστέρα τοῦ χριστιανικοῦ ἰδεώδους τοὺς πεπλανημένους, νὰ ἀνακαλέσητε εἰς τὴν ζωὴν ὅ,τι ὡραῖον καὶ εὐγενὲς κατέθαψεν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ἡ ἁμαρτία, νὰ ἀναγγείλητε τὴν λύτρωσιν εἰς τοὺς ἀπεγνωσμένους, νὰ προσαγάγητε ψυχὰς τῷ Κυρίῳ!

Ἀλλὰ καὶ ὁπόσαι αἱ συμπαρομαρτοῦσαι τῇ ὑψηλῇ ταύτῃ κλήσει δυσχέρειαι καὶ κίνδυνοι! Ἀνασκοπῶν τις τὴν ἐνεστῶσαν κατάστασιν τοῦ κόσμου, τὰς νέας τάσεις καὶ κατευθύνσεις τῆς ζωῆς, θὰ ἀνεφώνει μετὰ τοῦ θεολόγου Γρηγορίου· «Ἔρρει τὰ καλά· γυμνὰ τὰ κακά· ὁ πλοῦς ἐν νυκτί· πυρσὸς οὐδαμοῦ· Χριστὸς καθεύδει». Ἐνταῦθα ἡ ψυχοφθόρος ἀπιστία ὑπὸ τὸ σεμνὸν προσωπεῖον τῆς φιλοσοφίας καὶ τὰ εὔηχα ὀνόματα τῆς ἐπιστημονικῆς ἀληθείας καὶ τῆς ἐλευθέρας σκέψεως ἀποπειρᾶ-

ται νὰ διασείσῃ αὐτὰς τὰς αἰωνίας βάσεις τῆς εἰς Θεὸν πίστεως. Ἐκεῖ ὁ χαμαίζηλος ὑλισμὸς ὑπὸ τὸ ἐπαγωγὸν κήρυγμα τῆς κοινωνικῆς ἀναγεννήσεως καὶ τῆς ἐγκαινίσεως κρείττονος ζωῆς ἀπειλεῖ νὰ ἀνατρέψῃ θεσμοὺς παναρχαίους, νὰ καταλύσῃ ὅ,τι σεμνὸν καὶ ὡραῖον παρεδόθη ὑπὸ τῶν αἰώνων, νὰ ἀνακόψῃ πᾶσαν ἀνάτασιν πρὸς τὰ ὑψηλὰ ἰδεώδη, νὰ ἐγκαθιδρύσῃ τὴν λατρείαν τοῦ «ἐγώ». Πορρωτέρω, ἐχθρὸς οὐχ ἧττον ἐπικίνδυνος, ἡ θρησκευτικὴ ἀδιαφορία καὶ ψυχρότης, καὶ ἡ ταύτης ἀπότοκος ἀγάπη τοῦ κόσμου τείνει νὰ διαφθείρῃ παρὰ τοῖς πιστοῖς τὴν πατροπαράδοτον εὐσέβειαν καὶ ἀρετήν. Καὶ παραλλήλως πρὸς ταῦτα, ἡ κακοδοξοῦσα αἵρεσις ποικίλας μορφὰς ὑποδυομένη ζητεῖ νὰ διασπάσῃ τὴν ἑνότητα τῆς πίστεως καὶ νὰ εὕρῃ προσηλύτους μεταξὺ τῶν τέκνων τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Πῶς λοιπὸν θὰ δυνηθῆτε νὰ ἀντιμετωπίσητε εὐθαρσῶς τὸν κίνδυνον καὶ νὰ παρακάμψητε τὰς τοσαύτας δυσχερείας; Διὰ τίνων ὅπλων θὰ πολεμήσητε τοὺς ποικιλωνύμους τούτους ἐχθροὺς τῆς ἡμετέρας πίστεως; Καὶ πῶς ἄλλως, εἰμὴ «περιζωσάμενοι τὴν ὀσφὺν ἡμῶν ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν θώρακα τῆς δικαιοσύνης καὶ ὑποδησάμενοι τοὺς πόδας ἐν ἑτοιμασίᾳ τοῦ Εὐαγγελίου τῆς Εἰρήνης, ἐπὶ πᾶσιν ἀναλαβόντες τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως, ἐν ᾧ δυνήσεσθε πάντα τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ τὰ πεπυρωμένα σβέσαι»;

Οὕτως ἐνδυναμούμενοι διὰ τῆς συντόνου προσευχῆς καὶ κραταιούμενοι ἐν Κυρίῳ χωρεῖτε εὔτολμοι εἰς τὸν ἀγῶνα καὶ ἔχετε ἀκλόνητον τὴν πεποίθησιν ὅτι ἡ ἔκβασις βραδεῖα μὲν ἀλλ᾽ ἀσφαλὴς θὰ εἶναι ὑπὲρ τῆς ἀληθείας. Ὄχι· ἡ ὕλη δὲν θὰ κατισχύσῃ τοῦ πνεύματος, οὔτε ἡ παροδικότης τῆς αἰωνιότητος, οὔτε τὸ ψεῦδος τῆς ἀληθείας. «Μαινέσθω ἡ θάλασσα—λέγει που ὁ χρυσορρήμων Ἰωάννης—πέτραν διαλῦσαι οὐ δύναται· ἐγειρέσθω τὰ κύματα, τοῦ Ἰησοῦ τὸ πλοῖον καταποντίσαι οὐκ ἰσχύει.... οὐδὲν τῆς Ἐκκλησίας δυνατώτερον.... ὁ Θεὸς ἔπηξε· τίς ἐπιχειρεῖ σαλεύειν; Ἡ Ἐκκλησία οὐρανοῦ ἰσχυροτέρα. Πόσοι ἠθέλησαν περιγενέσθαι τῆς Ἐκκλησίας; Πόσα τήγανα; πόσαι κάμινοι; θηρίων ὀδόντες, ξίφη ἠκονημένα καὶ οὐ περιεγένοντο; Ποῦ οἱ πολεμήσαντες; σεσίγηνται καὶ λήθη παραδέδονται· ποῦ δὲ ἡ Ἐκκλησία; ὑπὲρ τὸν ἥλιον λάμπει· τὰ ἐκείνων ἔσβεσται, τὰ ταύτης ἀθάνατα».

Πρὸς τὴν τοιαύτην αἰσιοδοξίαν, ἥτις εἶναι ἀπαραίτητος προϋπόθεσις καὶ βάσις τῆς ἐπιτυχίας ὑμῶν, θὰ ὁδηγήσῃ ὑμᾶς ἡ θαυματουργοῦσα πίστις. Αὕτη θὰ ἀναδείξῃ ὑμᾶς ἀληθῶς «συνεργοὺς Θεοῦ». Διότι ἡ πίστις καθοδηγεῖ, χειραγωγεῖ, ἐνθαρρύνει, ἀνευρίσκει πηγὰς κεκρυμμένας, ἀναγνωρίζει δυνατότητας, ἀνακαλύπτει δυνάμεις ὑπολανθανούσας. «Πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι», διότι ἡ πίστις προσανατολιζομένη πάν-

τοτε πρὸς τὸν Θεὸν βλέπει εἰς εὐρυτάτην ἀκτῖνα καὶ ἀνακαλύπτει τὴν δύναμιν ἥτις θὰ ὁδηγήσῃ εἰς τὴν νίκην. Ἡ πίστις συνδέει τὸν ἄνθρωπον πρὸς τὸν Θεόν. Οὐδεὶς δὲ δύναται νὰ ἐπιτελέσῃ μέγα τι ἐφ' ὅσον δὲν συνεργάζεται μετὰ τοῦ Θεοῦ. Πιστεύετε εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς τὴν ἁγιότητα τοῦ ἔργου ὑμῶν. Ἡ εἰς Θεὸν πίστις ἔστω πάντοτε ἄγγελος συνοδοιπόρος εἰς τὰς τρίβους τῆς ζωῆς ὑμῶν. Καὶ ὁσάκις ἐν στιγμαῖς ἀνθρωπίνης λιποψυχίας αἰσθάνεσθε ἀτονοῦσαν τὴν πίστιν ὑμῶν, ἐπιφωνεῖτε ὡς οἱ ἀπόστολοι «Κύριε, πρόσθες ἡμῖν πίστιν».

Ἀλλὰ συνέριθος καὶ σύνδρομος τῆς εἰς Θεὸν πίστεως ἔστω ἡ πρὸς ἀλλήλους ἀγάπη. «Ἀγάπη ἐστὶν ἡ τῶν μαθητῶν τοῦ Κυρίου εἰκών, ὁ χαρακτὴρ τῶν τοῦ Θεοῦ δούλων, τὸ γνώρισμα τῶν ἀποστόλων» κατὰ τὸν Χρυσόστομον. «Στήκετε οὖν ἐν ἑνὶ πνεύματι, μιᾷ ψυχῇ, συναθλοῦντες τῇ πίστει τοῦ Εὐαγγελίου». Τί εὐγενέστερον καὶ κοινωφελέστερον τοῦ σταδίου εἰς ὃ ἀποδύεσθε; Πόσον ὅμως θὰ ἐμειοῦσθε ἐν τῇ κοινῇ συνειδήσει, ἐὰν ἐν σταδίῳ οὕτως εὐγενεῖ συναγωνιζόμενοι δὲν εἴχετε πρὸς ἀλλήλους εἰλικρινῆ σύμπνοιαν καὶ ἀνυπόκριτον ὁμοφροσύνην! Ἐὰν ἡ ταυτότης ἰδεολογίας καὶ σκοποῦ συνδέῃ πολλοὺς εἰς ὁμοφροσύνην, εἰς δρᾶσιν ἑνιαίαν, τίς ἄλλος σκοπὸς εὐγενέστερος, ἁγιώτερος, κοινωφελέστερος θὰ ἠδύνατο νὰ δημιουργήσῃ ἐν ὑμῖν δεσμοὺς ἀδελφικούς, εἰμὴ ἡ εὐγενὴς ἅμιλλα νὰ ἀναδειχθῆτε πάντες, ἕκαστος ἐν ᾗ ἐτάχθη θέσει, ἀπόστολοι τοῦ χριστιανικοῦ ἰδεώδους, ἄξιοι λειτουργοὶ τῆς κοινῆς ἡμῶν μητρὸς Ἐκκλησίας! Ἀλλ' εἰς τὴν τοιαύτην ἀδιάσπαστον ἑνότητα τῆς ἀγάπης μόνη ἡ ταπεινοφροσύνη δύναται νὰ ὁδηγήσῃ ὑμᾶς, ἡ ταπεινοφροσύνη ἡ περιστέλλουσα πᾶσαν ἐγωϊστικὴν διάθεσιν καὶ τάσιν, ἡ γνωρίζουσα νὰ ὑποτάσσῃ τὸ ἴδιον εἰς τὸ κοινόν, ἡ μόνη δυναμένη νὰ ταυτίσῃ καὶ τὰς πλέον διαφόρους βουλήσεις. Μακρὰν ἀφ' ἡμῶν πᾶσα ματαία καύχησις, πᾶσα σκέψις ἰδιοτελής, πᾶσα πρᾶξις ἐγωϊστικὴ ἥτις θὰ διεκύβευε τὴν ἁρμονικὴν μετὰ τῶν ἄλλων συνεργασίαν. Ἀσκήσατε τὴν ταπεινοφροσύνην, ἥτις καθορίζει ἐπακριβῶς τὴν θέσιν ἑνὸς ἑκάστου ἔναντι τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων. Ζηλώσατε τὴν ταπεινοφροσύνην, ἥτις ἀποφαίνει ἡμᾶς ἀγαπητοὺς καὶ εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Ἐὰν πρέπῃ νὰ ἦσθε ὑπερήφανοι, ὑπόθεσις τῆς ὑπερηφανείας ὑμῶν ἔστωσαν τὰ εὐγενῆ καὶ ὑψηλὰ ἰδεώδη, τῶν ὁποίων κήρυκες καὶ ἐκπρόσωποι παρίστασθε ἐν τῇ Κοινωνίᾳ. «Εἴ τις οὖν παράκλησις ἐν Χριστῷ, εἴ τι παραμύθιον ἀγάπης, εἴ τις κοινωνία πνεύματος, εἴ τινα σπλάγχνα καὶ οἰκτιρμοί, πληρώσατέ μου τὴν χαράν, ἵνα τὸ αὐτὸ φρονῆτε, μηδὲν κατ' ἐρίθειαν, μηδὲ κατὰ κενοδοξίαν, ἀλλὰ τῇ ταπεινοφροσύνῃ ἀλλήλους ἡγούμενοι ὑπερέχοντας ἑαυτῶν, μὴ τὰ ἑαυτῶν ἕκαστοι σκοποῦντες, ἀλλὰ καὶ τὰ ἑτέρων ἕκαστοι».

Ὑπὸ τῆς αὐτῆς ἐμφορούμενοι πίστεως, ἐν τῇ αὐτῇ ἀγάπῃ ἡνωμένοι πρός τε ἀλλήλους καὶ πρὸς τὸ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας, εὐπειθεῖς καὶ ταπεινόφρονες, σπουδάσατε τηρῆσαι ἄσπιλον καὶ ἀνεπίληπτον τὴν ἐντολήν, ἐν ἁγνότητι διαθέσεως καὶ ἀφελότητι καρδίας ποιοῦντες τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου, μὴ κατ' ὀφθαλμοδουλείαν, μηδὲ κατ' ἀνθρωπαρέσκειαν, ἀλλ' ὡς διάκονοι Χριστοῦ. Ἐν ἁγνότητι διαθέσεως! Τὴν ἠθικὴν ἀξίαν τοῦ ἔργου ὑμῶν οὔτε ἡ λάμψις τοῦ ἀξιώματος δύναται ἐπὶ μᾶλλον νὰ ἀναδείξῃ, ὁσωδήποτε κἂν ᾖ τοῦτο μέγα καὶ περιφανές, οὔτε ἡ ἐν ἀφανείᾳ δρᾶσις ὑμῶν δύναται νὰ μειώσῃ. Περὶ ταύτης θὰ κρίνῃ μόνον τὸ κινοῦν ἡμᾶς ἑκάστοτε εἰς πρᾶξιν ἐλατήριον.

Αἱ εὐχαὶ καὶ αἱ εὐλογίαι τοῦ Παναγιωτάτου Πατριάρχου ἡμῶν, τοῦ ἐπαξίως προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας, εἴησαν ὑμῖν σύνδρομοι καὶ βοηθοὶ ἐν τῷ προκειμένῳ ἀγῶνι. Τὸ παράδειγμα αὐτοῦ ἂς φωτίζῃ καὶ ἂς ἐνισχύῃ ὑμᾶς εἰς διακονίαν ἀφωσιωμένην, εἰς ζῆλον καὶ αὐταπάρνησιν ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ ὀνόματος τοῦ Χριστοῦ, ἵνα φανῆτε δόκιμοι ἐργάται τοῦ ἀμπελῶνος τοῦ Κυρίου καὶ παραστήσητε ἐνώπιον Αὐτοῦ ἀνένοχον καὶ ἀκατάκριτον τὴν λειτουργίαν ὑμῶν.

Χαίρετε λοιπόν, φίλοι ὁμιληταί, καὶ «ἐνδυναμοῦσθε ἐν Κυρίῳ καὶ ἐν τῷ κράτει τῆς ἰσχύος αὐτοῦ. Ἐνδύσασθε τὴν πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸ δύνασθαι ὑμᾶς στῆναι πρὸς τὰς μεθοδείας τοῦ διαβόλου· στῆτε οὖν περιζωσάμενοι τὴν ὀσφὺν ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν θώρακα τῆς δικαιοσύνης καὶ ὑποδησάμενοι τοὺς πόδας ἐν ἑτοιμασίᾳ τοῦ Εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης, ἐπὶ πᾶσιν ἀναλαβόντες τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως καὶ τὴν περικεφαλαίαν τοῦ σωτηρίου δέξασθε καὶ τὴν μάχαιραν τοῦ Πνεύματος, ὅ ἐστι ῥῆμα Θεοῦ διὰ πάσης προσευχῆς καὶ δεήσεως προσευχόμενοι ἐν παντὶ καιρῷ ἐν Πνεύματι».

Ἡ Προσφώνησις τῶν Τελειοφοίτων.

Παναγιώτατε καὶ θειότατε Πάτερ καὶ Δέσποτα, Σεβασμιώτατοι Ἱεράρχαι, Σεβαστὲ Σχολάρχα, Σεβαστοὶ καθηγηταί, Φίλοι συμμαθηταί, Εὐσεβὲς ἐκκλησίασμα.

«Καλόν τι χρῆμα ἡ σιωπή», σημειοῖ πού τις τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας. Ἀλλ' ἆρά γε δυνάμεθα νὰ χρησιμοποιήσωμεν τοῦτο καὶ ἡμεῖς εἰς τὴν παροῦσαν περίστασιν καὶ νὰ παρέλθωμεν ταύτην ἐν σιωπῇ; Οὐχὶ βεβαίως. Διότι τὸ αἴσθημα τῆς εὐγνωμοσύνης, ὅπερ περισσότερον παντὸς ἄλλου αἰσθήματος καταπλημμυρεῖ τὰς καρδίας ἡμῶν, ἐπιτακτικῶς ὠθεῖ ἡμᾶς, ἔστω καὶ ἀτέχνως, εἰς ἔκφρασιν τῆς ὀφειλομένης εὐγνωμο-

σύνης πρὸς τὴν γαλουχήσασαν ἡμᾶς Μητέρα Σχολήν, καὶ πρὸς ἐκείνους ὅσοι ἐμόχθησαν διὰ τὴν κατ' ἄμφω ἀνάπτυξιν ἡμῶν. Πλήν, ὅσον ἡ κατέχουσα ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τοῦ προσώπου ἡμῶν ἐζωγραφισμένη συγκίνησις εἶναι ἰσχυρά, τόσον αἱ δυνάμεις ἡμῶν εἶναι ἀσθενεῖς. Διὰ τοῦτο, σεβαστὴ ὁμήγυρις, σύγγνωθι ἡμῖν, ἐὰν οἱ λόγοι οὗτοι ἀδεξίως καὶ ἀνεπαρκῶς διαζωγραφήσωσι τὰ διακατέχοντα ἡμᾶς αἰσθήματα.

Ἀσφαλῶς, δὲν θὰ ἦτο ὑπερβολή, ἐὰν τὴν παροῦσαν ἡμέραν, καὶ δὴ τὴν παροῦσαν στιγμήν, ἐχαρακτηρίζομεν ὡς τὴν σπουδαιοτέραν, ὡς τὴν ἐπισημοτέραν τῆς ζωῆς ἡμῶν, διότι εἶναι στιγμὴ τῆς ἐντονωτέρας ἡμῶν λύπης, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ τῆς ἐντονωτέρας ἡμῶν χαρᾶς. Λύπης μέν, καθόσον ἀποσπώμεθα ἀπὸ τὰς στοργικὰς ἀγκάλας τῆς πνευματικῆς ἡμῶν Μητρὸς Σχολῆς, ἀφ' ἧς ὡς ἀπὸ φωτογόνου πηγῆς ἐφωτίσθημεν καὶ ἐσοφίσθημεν ἐν τῇ κατὰ Θεὸν καὶ τῇ θύραθεν σοφίᾳ, χαρᾶς δὲ καθόσον ἀξιούμεθα νὰ λάβωμεν τὸν στέφανον τοῦ πολυετοῦς ἡμῶν ἀγῶνος. Τῆς τοιαύτης ἡμῶν χαρᾶς συμμετέχουσα καὶ ἡ ἐκθρέψασα ἡμᾶς τροφὸς Σχολή, περιβαλλομένη ἔνδυμα ἑορτῆς καὶ πανηγύρεως, ἀγάλλεται ὡς ἐκτελέσασα τὴν ὑψηλὴν αὐτῆς ἀποστολήν, καὶ κατὰ τὸ παρὸν ἔτος.

Τὴν χαρὰν ταύτην διακρίνει τις καὶ ἐπὶ τοῦ προσώπου τῆς Ἐκκλησίας, ἥτις δικαίως καὶ αὕτη χαίρει βλέπουσα καταγραφομένους εἰς τὴν ἱερὰν τῶν ἐργατῶν φάλαγγα, νέους, ταπεινοὺς μέν, πλὴν προθύμους διακόνους τοῦ ἔργου αὐτῆς. Παραλαβοῦσα ἡμᾶς ἐκ παίδων καὶ ἀναθέσασα εἰς τὴν θυγατέρα αὐτῆς, τὴν Σχολήν, ἐπαιδαγώγησεν, οὐ μόνον σωματικῶς, ἀλλὰ καὶ πνευματικῶς, οὐδενὸς φεισθεῖσα κόπου, πᾶσαν φροντίδα καταβαλοῦσα, πρὸς ἕνα καὶ μόνον σκοπὸν κατατείνουσα, ἵνα ἀναδείξῃ ἡμᾶς ἀξίους ἐργάτας τοῦ ἀμπελῶνος τοῦ Κυρίου. Τῶν τοιούτων καὶ τηλικούτων εὐεργεσιῶν σου ἀναμιμνησκόμενοι, ὦ φιλόστοργος Μῆτερ, ἐρχόμεθα νὰ ἀναφωνήσωμεν ὡς ὁ κορυφαῖος τῶν μαθητῶν τοῦ Χριστοῦ : «Καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι». Ἀληθῶς, καλὸν θὰ ἦτο, ὦ πεφιλημένη Σχολή, νὰ ἐμένομεν εἰς τοὺς κόλπους σου μέχρι τελευτῆς τοῦ βίου, καλὸν θὰ ἦτο νὰ ἱστάμεθα πλησίον σου καὶ ὑπὸ τὴν Σὴν κηδεμονίαν.

Πῶς λοιπὸν νὰ ἀποχωρισθῶμεν ἀπὸ σέ ; «Διαδέξεται γὰρ ἡμᾶς σκυθρωπὰ πάντα, θόρυβος καὶ τάραχος ἐξ εἰρήνης, καὶ ἐξ ἡσύχου καὶ εὐτάκτου, βίος ἄτακτος». Πῶς νὰ ἀπέλθωμεν ἀπὸ τοὺς κόλπους Σου, ἀφοῦ «ἀντὶ τοῦ λαμπροῦ φωτός, σκότος, ἐκ πανηγύρεως πένθος, καὶ ἐκ πατρίδος πολεμία χώρα διαδέξεται ἡμᾶς ;»

Πῶς νὰ σὲ ἀποχωρισθῶμεν ἀφοῦ ἑκάστη ὥρα τοῦ ὀκταετοῦς ἡμῶν βίου παρὰ σοὶ ἐχάραξεν εἰς τὴν καρδίαν ἡμῶν γλυκείας ἀναμνήσεις ; Καὶ αὐτοὶ ἡμῶν οἱ κόποι, καὶ αὐταὶ αἱ νύκτες τὰς ὁποίας ἐν ἀγρυπνίᾳ

διήλθομεν, καὶ πάντα ἐν γένει τὰ κατὰ φαινόμενον λυπηρὰ ἀφῆκαν εἰς ἡμᾶς εὐχαρίστους ἀναμνήσεις.

Καὶ ὅμως μὴ διστάσωμεν, φίλοι συνταξιῶται. Ἐνθυμηθῶμεν, ποῖος ὁ προορισμὸς ἡμῶν. Ἡ μὲν Σχολή, τὸ ἔργον τετέλεκε, τὴν πίστιν ἐδίδαξεν. εἰς ἡμᾶς δὲ ἀπομένει νὰ ἐξέλθωμεν εἰς τὸν ἀγῶνα. Καὶ «τάχα ἀπιόντες ἐντεῦθεν, οὐκ ἀσφαλῶς πορευσόμεθα, ὡς ἀπὸ ἀσφαλοῦς καὶ εἰρηνευομένης πόλεως ἐξελθόντες. Καὶ λησταῖς συντευξόμεθα, καὶ συλληφθησόμεθα, καὶ γυμνωθέντες τρωθησόμεθα τραύμασι πολλοῖς, καὶ κεισόμεθά που ἡμιθανεῖς καὶ ἐρριμμένοι».

«Ἀλλὰ τί ταῦτα θρηνῶμεν; ἔστιν ὁ Δοτὴρ πάντων καὶ τῶν ἡμιθανῶν καὶ τῶν λεληστευμένων, πάντων ἰατρὸς καὶ κηδεμών, Λόγος, φύλαξ πάντων ἀνθρώπων».

Ἂς ἀπέλθωμεν. Ἂς ἐξέλθωμεν νὰ ἀναλάβωμεν τὰ ὑψηλὰ ἡμῶν καθήκοντα. Ἡ Σχολὴ ἔδωκεν ἤδη εἰς ἡμᾶς τὰ ἀπαιτούμενα πνευματικὰ ὅπλα καὶ ἐφόδια. Ἀναπλάσασα ἡμᾶς ἐν Χριστῷ ηὔξησεν εἰς ἄνδρας τελείους τοῦ Χριστεπωνύμου πληρώματος.

Αὕτη ἐδίδαξεν ἡμῖν τὸν τρόπον, καθ' ὃν θὰ φανῶμεν χρήσιμοι ἔν τε τῇ κοινωνίᾳ καὶ τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἧς εἴμεθα, ταπεινοὶ μέν, ἀλλ' ἀφωσιωμένοι στρατιῶται. Αὕτη τέλος ἐδίδαξεν ἡμᾶς τὴν ἄπειρον τῆς προσευχῆς δύναμιν προβαλοῦσα ταύτην ὡς τὸ ἄριστον μέσον τοῦ διατηρεῖν τὴν πίστιν ἡμῶν ζῶσαν. Τί λοιπόν, ὦ Πεφιλημένη Μῆτερ, ἀνταποδώσωμεν περὶ πάντων τούτων, ὧν ἀνταπέδωκας ἡμῖν; Λυπούμεθα ἐκ βάθους καρδίας, διότι ἐπὶ τοῦ παρόντος οὐδὲν ἀντάξιον ἔχομεν νά σοι προσφέρωμεν, εἰμὴ λέξεις καὶ ὑποσχέσεις, ἀτέχνους μέν, πλὴν ἀναβλυζούσας ἐκ ψυχῆς εἰλικρινοῦς καὶ εὐγνωμονούσης. Καὶ ἤδη σοὶ ὑποσχόμεθα ὅτι παντὶ σθένει θὰ προσπαθήσωμεν ἵνα δικαιώσωμεν τὰς εὐχὰς καὶ τὰς χρηστάς σου ἐλπίδας. Τὸ πῦρ τῆς εὐγνωμοσύνης τὸ ἀναφθὲν ἤδη ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν θέλομεν ἄσβεστον διατηρήσῃ μέχρι τελευτῆς τοῦ βίου. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης, ὦ φιλτάτη Σχολή, προσφέρομεν ἑαυτοὺς ὑπηρέτας εἰς τὴν κοινὴν μητέρα Ἐκκλησίαν καὶ εἰς ταύτην ἀφιεροῦμεν τὴν ζωὴν ἡμῶν. Μόνη λοιπὸν ἡ συναίσθησις τοῦ ὑψηλοῦ ἔργου τὸ ὁποῖον ἀναλαμβάνομεν πληροῖ χαρᾶς τὰς καρδίας ἡμῶν καὶ ἐμπνέει εἰς ἡμᾶς θάρρος διὰ τὰ προσκόμματα, τὰ ὁποῖα ἀναποφεύκτως θὰ συναντήσωμεν εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ζωῆς. Πλὴν ὅμως, ἵνα ἐπιτελέσωμεν ἀξίως τὴν ὑψηλὴν ἡμῶν ἀποστολήν, ἵνα χωρῶμεν πάντοτε γενναῖοι εἰς τὸν ἀγῶνα, πρὸς Σέ, Παναγιώτατε Δέσποτα, στρέφομεν τὸ βλέμμα. Καὶ δὴ ὑποβάλλοντες τὴν ἀΐδιον ἡμῶν εὐγνωμοσύνην διὰ τὴν ἄοκνον φροντίδα καὶ μέριμναν ἣν ἐπέδειξας ἐν τῇ διακρινούσῃ Σε φιλομουσίᾳ καὶ φιλογενείᾳ, Σοῦ τοῦ τρισεβάστου Πατρὸς ἡμῶν καὶ Δεσπότου, τὰς ἁγίας εὐχὰς καὶ εὐλογίας

ἐξαιτούμεθα. «Παρακάλεσον οὖν καὶ αἴτησον, Θειότατε Δέσποτα, καὶ παραμυθίαν τινὰ γενέσθαι παρὰ τοῦ Θεοῦ, πομπὸν ἀγαθὸν ἐξαποστεῖλαι, συνοδοιπόρον ἄγγελον».

Πῶς δὲ καὶ πρὸς Ὑμᾶς, νὰ ἐκδηλώσωμεν τὴν ἄπειρον ἡμῶν εὐγνωμοσύνην, σεβαστοὶ Ἔφοροι, οἵτινες μετὰ τόσου ζήλου καὶ ἀγάπης εἰργάσθητε διὰ τὴν ὅσον οἷόν τε καλυτέραν ἡμῶν μόρφωσιν, καὶ διὰ τὴν πρόοδον τοῦ ἀρχαιοπρεποῦς τούτου σκηνώματος; Τοῦτο μόνον διαβεβαιούμεθα ὑμῖν, ὅτι ἄληστον καὶ εὐγνώμονα θέλομεν διατηρήση τὴν μνήμην τῆς περὶ τῆς Σχολῆς στοργικῆς ἡμῶν μερίμνης.

Ἰδίᾳ ἐκφράζομεν τὴν ἀΐδιον ἡμῶν εὐγνωμοσύνην πρὸς Σέ, Πνευματικὲ Πάτερ καὶ Σχολάρχα, ὅστις ἐν τῷ σχετικῶς μικρῷ τούτῳ διαστήματι τῆς Σχολαρχίας Σου, δὲν ἔπαυσες διδάσκων ἡμᾶς «ὅσα εἰσὶν ἀληθῆ, ὅσα δίκαια, ὅσα ἁγνά, εἴ τις ἀρετή, καὶ εἴ τις ἔπαινος». Τὰς πατρικάς Σου δὲ καὶ πλήρεις ἀγάπης νουθεσίας καὶ προτροπὰς ἔχοντες ὡς πολύτιμα ἐφόδια, βαίνομεν πρὸς τὸν προορισμὸν ἡμῶν. Ἐὰν δέ ποτε, Σεβαστὲ Πάτερ, παρεπικράναμεν τὴν λεπτήν Σου καρδίαν, εἴτε ἐν γνώσει, εἴτε ἐν ἀγνοίᾳ, ἄφες ἡμῖν, αἰτουμένοις τὴν πρόθυμόν Σου συγγνώμην. Μυρίας λοιπὸν εὐχαριστίας ἀπονέμοντες πρὸς τὴν Πατρικήν Σου μορφήν, Σεβαστὲ Σχολάρχα, μετὰ συντετριμμένης καρδίας εὐγνωμόνως Σοὶ προσφέρομεν τὸν τῆς υἱϊκῆς ἡμῶν ἀγάπης ἀσπασμὸν καὶ τὸ χαῖρε. «Ἀναστὰς οὖν, ὦ φίλη κεφαλή, καὶ εὐξάμενος ἤδη πέμπε ἡμᾶς, σώσας μὲν παρόντας τοῖς ἱεροῖς Σου μαθήμασι, σώζων δὲ ταῖς εὐχαῖς καὶ ἀποδημήσαντας. Καὶ δὴ παραδίδου καὶ παρατίθεσο, μᾶλλον δὲ παραδίδου τῷ ἀναγόντι ἡμᾶς πρὸς Σὲ Θεῷ».

Παράλειψις σοβαρὰ ἐκ μέρους ἡμῶν θὰ ἦτο, Σεβασμιώτατε Πάτερ καὶ τέως Σχολάρχα τῆς πνευματικῆς Μητρὸς Σχολῆς, ἐὰν κατὰ τὴν προκειμένην ὥραν δὲν ἠθέλομεν ἐκδηλώση καὶ πρὸς Σὲ τὴν ἀΐδιον ἡμῶν εὐγνωμοσύνην, ὅστις ἐπὶ ἑπταετίαν ὅλην δὲν ἔπαυσες προσφέρειν πρὸς ἡμᾶς τὰς πολυτίμους εὐεργεσίας σου. Τὴν ἀγάπην ἣν πάντοτε ἐξεδήλωσες πρὸς ἡμᾶς πεποίθαμεν ὅτι πάντατε θὰ ἐξακολουθῇς νὰ ἔχῃς πρὸς ἡμᾶς, τὰ πνευματικά σου τέκνα. Καὶ ἐὰν ἐπὶ τοῦ παρόντος δὲν δυνάμεθα νὰ προσφέρωμέν τι καὶ πρὸς Σέ, ἐκτὸς τῶν ψυχρῶν τούτων λέξεων, παράβλεψον, διότι τὴν ἀνάμνησίν σου καὶ τὰς πρὸς ἡμᾶς σου εὐεργεσίας οὐδέποτε θέλομεν λησμονήση.

Ἐνδόμυχον ἀσπασμόν, ὑπὸ τῆς καρδίας προτρεπόμενοι, σπεύδομεν νὰ προσφέρωμεν καὶ πρὸς ὑμᾶς, σεβαστοὶ ἡμῶν καθηγηταί, ἔντιμοι ἐργάται τῆς ὑψηλῆς ἀποστολῆς τῆς τροφοῦ Σχολῆς. Ὑμεῖς, ὡς γεωργοὶ ἐπιτήδειοι, ἐκαλλιεργήσατε τὸ πνεῦμα ἡμῶν, ἐσπείρατε τὸν ἀγα-

θὸν σῖτον, ἐκριζώσαντες τὰ ζιζάνια. Ὑμεῖς ἐφωτίσατε τὰ πνεύματα ἡμῶν, ὑμεῖς ἐνεχαράξατε ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν τὸν ἔρωτα πρὸς τὴν ἀρετήν, καὶ τὸ μῖσος πρὸς τὴν κακίαν. Τί λοιπὸν ἀποδώσωμεν ἀνθ' ὧν ὑπὲρ ἡμῶν ἐμοχθήσατε; Τοῦτο μόνον λέγομεν καὶ περὶ ὑμῶν ὅτι ἀνεξιτήλοις γράμμασι θέλομεν χαράξει καὶ τὰ ὑμῶν ὀνόματα ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν. Χαίρετε λοιπόν, σοφοὶ διδάσκαλοι, χαίρετε πνευματικοὶ Πατέρες.

Πρὸς ὑμᾶς ἤδη στρέφω τὸν λόγον, πεφιλημένοι συμμαθηταὶ καὶ ἀδελφοί, φιλόστοργα τέκνα τῆς μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς Μητρὸς Σχολῆς. Ἡ λύπη ἥτις καλύπτει τὰς καρδίας ἡμῶν ἐπὶ τῷ ἀφ' ὑμῶν χωρισμῷ εἶναι ἀπερίγραπτος. Καὶ ἴσως νὰ μακαρίζητε νῦν ἡμᾶς ἀπερχομένους. Ἀλλ' ἐὰν ἀναλογισθῆτε ὁποίων στερούμεθα ἀγαθῶν, ἐὰν ἐνθυμηθῆτε ὅτι μεταφυτευόμεθα μακρὰν ὑμῶν, ἴσως καὶ εἰς χώρας ἀγνώστους, ἐὰν λάβητε ὑπ' ὄψιν ὅτι εἰσερχόμεθα εἰς ἀγῶνα θεάρεστον, πλὴν δυσχερῆ, τότε θέλετε ἐξηγήσει τὴν ταραχὴν καὶ ζάλην ἡμῶν. Ταῦτα πάντα λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν καὶ ὑμεῖς, μικροὶ ἀδελφοί, συμμερίσθητε τὴν λύπην ἡμῶν καὶ ἀναπέμψατε παρακλήσεις πρὸς τὸν Οὐράνιον Πατέρα ἵνα ὁδηγήσῃ ἡμᾶς εἰς νομὰς σωτηρίας, καὶ ἵνα φυλάττῃ ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Παντοδυνάμου Αὐτοῦ δεξιᾶς.

Λησμονήσατε ἐάν ποτε ἐπικράναμεν ὑμᾶς, καὶ διατηρήσατε ἐν τῇ μνήμῃ τὰς γλυκείας μόνον ἐκείνας στιγμὰς ἃς διήλθομεν ἐνταῦθα ἐν ταῖς ἀγκάλαις τῆς Μητρὸς Σχολῆς. Πρὶν ἢ ὅμως τελείως ἀποχωρισθῶμεν ἀφ' ὑμῶν, καὶ πρὶν ἢ ἀναφωνήσωμεν καὶ πρὸς ὑμᾶς τὸ «χαίρετε», παρακαλοῦμεν ὅπως ἀνταναπληρώσητε τὰ ὑστερήματα ἡμῶν, καὶ ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὸ ἀρχαῖον «ἄμμες δὲ γ' ἐσσόμεθα πολλῷ κάρρονες» προσπαθήσατε νὰ ἀναδειχθῆτε ἀξιώτεροι ἡμῶν.

Φίλοι συνταξιῶται, τὸ τέλος ἤγγικε. Σωφρονήσωμεν οὖν καὶ νήψωμεν εἰς τὰς προσευχάς. Ὦμεν φιλόξενοι πρὸς ἀλλήλους ἄνευ γογγυσμῶν. . . . . . Ἀποθέσωμεν πᾶσαν κακίαν καὶ πάντα δόλον καὶ ὑποκρίσεις καὶ φθόνους καὶ καταλαλιάς. . . . . . Ὑποταγῶμεν πάσῃ ἀνθρωπίνῃ κτίσει διὰ τὸν Κύριον, εἴτε βασιλεῖ ὡς ὑπερέχοντι, εἴτε ἡγεμόσιν, ὡς δι' αὐτοῦ πεμπομένοις, εἰς ἐκδίκησιν μὲν κακοποιῶν, ἔπαινον δὲ ἀγαθοποιῶν. . . . . . Πάντας τιμήσωμεν, τὴν ἀδελφότητα ἀγαπήσωμεν, τὸν Θεὸν φοβηθῶμεν. ***Αὐτῷ γὰρ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.***

Ἡ προσλαλιὰ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος.

Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Πλήρεις μυχίας συγκινήσεως ἐπὶ τῇ ἱερᾷ τελετῇ, τοῖς ἀκουσθεῖσι λόγοις καὶ τοῖς ἐπιτελεσθεῖσιν ἔργοις ἐν τῷ πεφιλημένῳ φυτωρίῳ τῆς ἱερᾶς Παιδείας, τῆς ἀληθινῆς Ἀρετῆς καὶ τῆς χριστιανικῆς Αὐτοθυσίας, αἶνον καὶ δόξαν ἀναπέμπομεν τῷ ἐν Τριάδι Θεῷ, Ὅστις κατηξίωσεν ἡμᾶς καὶ τὴν περὶ ἡμᾶς Ἁγίαν καὶ Ἱερὰν Σύνοδον, ὅπως καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο δρέψωμεν τοὺς καρποὺς τῶν πνευματικῶν ἀγώνων τῆς Ἱερᾶς Σχολῆς καὶ αὐξήσωμεν διὰ νέων ὁπλιτῶν τὴν ἱερὰν φάλαγγα τῶν ὁπλιτῶν τῆς Ἐκκλησίας.

Ναί, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά, δοξάζομεν ἀπὸ μέσης ψυχῆς καὶ καρδίας τὸν Θεὸν διὰ τοὺς καλλινίκους ἀγῶνας τῆς Ἱερᾶς Σχολῆς ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ καὶ ἁγίου ἔργου τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας καὶ εὐλογοῦμεν τὸ Ἅγιον Αὐτοῦ Ὄνομα, διότι ἐστήριξε καὶ ἐνίσχυσε καὶ κατὰ τὸ σήμερον λῆγον πνευματικὸν ἔτος τὴν Ἱερὰν Σχολήν, ἥτις ἀποτελεῖ τὴν δόξαν καὶ τὸ κλέος τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας καὶ πάντων ἡμῶν· διότι αὐτὴ εἶναι ἡ ἱερὰ τροφὸς τῆς ἀγωνιζομένης σεβασμίας Ἱεραρχίας ἡμῶν καὶ αὐτὴ παρέχει ἡμῖν καὶ τῇ Μητρὶ Ἐκκλησίᾳ τοὺς οἰκονόμους τῶν μυστηρίων τοῦ Θεοῦ, τοὺς ἀποστόλους καὶ διακόνους τοῦ Λόγου, τοὺς κήρυκας τῆς Πίστεως καὶ τῆς Ἀληθείας.

Αἰνοῦντες ἅπαξ ἔτι, λέγομεν, καὶ εὐλογοῦντες τὸ Ἅγιον Ὄνομα τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοῖς ἐπιτελεσθεῖσιν ἐν τῇ Ἱερᾷ Σχολῇ καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο, ἐκφράζομεν καὶ ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ τούτου βήματος τὰς εὐχαριστίας τῆς Ἐκκλησίας τῇ σεβασμίᾳ Ἐφορείᾳ αὐτῆς διὰ τοὺς πόνους αὐτῆς ὑπὲρ τῆς Ἱερᾶς Σχολῆς καὶ ἐπαινοῦμεν ἐνώπιον τῆς Ἐκκλησίας τὸν Θεοφιλέστατον Σχολάρχην αὐτῆς, καθὼς καὶ πάντας τοὺς κοπιῶντας καὶ ἐργαζομένους ἐν αὐτῇ Καθηγητὰς καὶ Διδασκάλους.

Εὐχόμενοι δὲ ὅπως ὁ Κύριος ὁπλίσῃ ὑμᾶς, ἀγαπητὰ ἐν Κυρίῳ τέκνα, τοὺς νέους ὁπλίτας τῆς χάριτος Αὐτοῦ, διὰ ζήλου καὶ ἀρετῆς καὶ αὐτοθυσίας ἀνταξίου τῶν σκληρῶν πόνων τῆς Ἱερᾶς Σχολῆς καὶ τῶν προσδοκιῶν τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας, ἐπισφραγίζομεν τὴν ἱερὰν τελετὴν τῆς καθιερώσεως ὑμῶν τῇ διακονίᾳ τῆς Ἐκκλησίας καὶ δεχόμεθα ὑμᾶς μετὰ χαρᾶς καὶ ἐλπίδων εἰς τὰς ἱερὰς φάλαγγας τῆς ἀγρυπνησάσης ὑπὲρ ὑμῶν καὶ φιλούσης ὑμᾶς Μητρὸς Ἐκκλησίας.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΚΑΙΣΑΡΕΙΑΣ (ΚΥΖΙΚΟΥ) ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΥ

Ο ΕΚΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΣΛΑΥΩΝ
ΚΑΙ
Η ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΣΛΑΥΩΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ

Ὁ ἐκχριστιανισμὸς τῶν Σλαύων (Σκλαῦοι, Σθλαῦοι, Σκλαβοῦνοι), γνωστῶν μέχρι τοῦ στ´ αἰῶνος ὑπὸ τὰ ὀνόματα Σκῦθαι καὶ Σαρμάται, τὸ ἄγαλμα τοῦτο τῶν μόχθων τοῦ Πατριάρχου ἱεροῦ Φωτίου καὶ τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως ἀπετέλεσεν ἀπὸ τῆς Θ´ ἑκατονταετηρίδος καὶ ἐφεξῆς μέγα κοσμοϊστορικὸν γεγονὸς παγκοσμίου σημασίας, τὰ μέγιστα συντελέσαν εἰς τὸν ἐξανθρωπισμὸν καὶ τὸν ἐκπολιτισμὸν τῆς Εὐρώπης. Τὸ κατόρθωμα τοῦτο τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως ἀπεπειράθησαν λακπατοῦντες τὴν ἱστορικὴν ἀλήθειαν νὰ ἀμφισβητήσωσιν οἱ τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Δύσεως δουλεύοντες, τολμήσαντες νὰ ἰσχυρισθῶσιν ὅτι Μήτηρ τῶν Σλαύων Ἐκκλησία, μεθ' ἧς ἐξ ἀρχῆς ἡνώθησαν οὗτοι, οὐκ ἔστιν ἡ Ἐκκλησία Κωνσταντινουπόλεως, ἀλλ' ἡ τῆς παλαιᾶς Ρώμης, εἰς ἣν καὶ τὸ ἔργον τοῦ κηρύγματος τοῦ Εὐαγγελίου εἰς τὰ ἔθνη ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Κυρίου διὰ τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου ἀνατεθειμένον ὑπάρχει· ὅτι ἡ Ρώμη ἐστὶν ἡ διατάξασα κανονικῶς καὶ ὁσίως τὴν ἀποστολικὴν διακονίαν τῶν Ἀποστόλων τῶν Σλαύων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου· ὅτι αὐτῆς τὴν ὁμολογίαν ἀπήγγειλον οὗτοι ἐν Ρώμῃ καὶ εἰς τοὺς Σλαύους ἐδίδαξαν καὶ ὅτι εἰς τοὺς ὑπὲρ τῶν Ἀποστόλων τούτων καὶ τοῦ ἔργου αὐτῶν διηνεκεῖς ἀγῶνας τῆς Ρώμης ὀφείλουσιν οἱ Σλαῦοι καὶ τὴν διατήρησιν τῆς Σλαυωνικῆς αὐτῶν γλώσσης ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν τῇ Ἁγίᾳ Γραφῇ· καὶ διὰ πάντων τούτων προσπαθοῦσι συσφίγξαι μὲν τῶν ἡνωμένων μετὰ τῆς Ρώμης Σλαύων τὸν σύνδεσμον, προσεταιρίσασθαι δὲ ὅσον οἷόν τε πλείους ἐκ τῶν τῇ Ὀρθοδοξίᾳ πι-

στῶν τῇ τοῦ Θεοῦ χάριτι διαμενόντων (1) ἐξαπατῶντες οὕτω διὰ τῆς χριστολογίας καὶ εὐλογίας τὰς καρδίας τῶν ἀκάκων (Ρωμ. ΙΣΤ' 18).

Οὐχὶ λοιπὸν ἄσκοπον θεωροῦμεν νὰ ἀσχοληθῶμεν ἐν τῇ παρούσῃ πρὸς πλήρη ἱστορικὴν διελεύκανσιν τοῦ ζητήματος τοῦ ἐκχριστιανισμοῦ τῶν Σλαύων καθὼς καὶ τῶν περιπετειῶν τῆς ὑπὸ τῶν ἱερῶν αὐτῶν Ἀποστόλων φιλοτεχνηθείσης καὶ χρησιμοποιηθείσης ἐν ταῖς ἱεραῖς ἀκολουθίαις Σλαυωνικῆς γλώσσης ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀκριβοῦς ἱστορικῆς ἀληθείας, ἀναθεωροῦντες πολυειδῶς μεταρρυθμίζοντες καὶ συμπληροῦντες ὅσα σχετικὰ πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου πετῶντι καλάμῳ ἐγράψαμεν.

Ο ΙΕΡΟΣ ΚΥΡΙΛΛΟΣ ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΧΑΖΑΡΟΙΣ

Περὶ τὰ μέσα τῆς Θ' ἑκατονταετηρίδος, οἱ ἐν τῇ Γαυρικῇ χερσονήσῳ Χαζάροι ἐζήτησαν παρὰ τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως διδασκάλους τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας. Ὁ δὲ τότε Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Φώτιος, ἄσμενος ἀποδεξάμενος τὴν πρόσκλησιν ταύτην, ἐξαπέστειλεν αὐτοῖς τὸν Θεσσαλονικέα Κύριλλον, υἱὸν τοῦ Πατρικίου Λέοντος, πρεσβύτερον τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως, κάτοχον τῆς τε θύραθεν καὶ τῆς ἔσω παιδείας, ἀπὸ ἐτῶν μονάζοντα ἐν τῇ κατὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν Μονῇ τοῦ Ἁγίου Πολυχρονίου, ὅστις ἄριστα ἐκπληρώσας τὴν ἀνατεθεῖσαν αὐτῷ διακονίαν κατήχησε καὶ ἐβάπτισε καὶ ὠργάνωσεν εἰς χριστιανικὴν Κοινότητα τοὺς Χαζάρους.

Ο ΙΕΡΟΣ ΚΥΡΙΛΛΟΣ ΕΝ ΜΟΡΑΒΙᾼ

Ἡ φήμη τοῦ μεγάλου τούτου καὶ σπουδαιοτάτου κατορθώματος τοῦ Κυρίλλου διεσπάρη εὐρέως, ὁ δὲ Ἡγεμὼν τῆς Μοραβίας Ρατισλαῦος, ὅστις κατὰ τὸ 865 εἶχεν ἀπελευθερώσει τῇ συμμαχίᾳ τῶν Σέρβων, Βοεμῶν καὶ ἄλλων Σλαύων τὴν χώραν του ἀπὸ τοῦ Φραγκικοῦ ζυγοῦ τοῦ ἐπιβληθέντος αὐτῇ ὑπὸ τοῦ Καρλομάγνου, μαθὼν ἐκ τοῦ ἀνεψιοῦ αὐτοῦ Σουατοπόλκου, ὃν εἶχε πέμψει διὰ πολιτικοὺς λόγους πρὸς τὸν βασιλέα τῶν Βουλγάρων Μιχαήλ, τὰ κατὰ τὸν ἱερὸν Κύριλλον καὶ τὴν διδασκαλίαν αὐτοῦ, ἐπιποθῶν δὲ καὶ τὴν ἀποκατάστασιν στενῶν φιλικῶν σχέσεων μετὰ τῶν Αὐτοκρατόρων τοῦ Βυζαντίου, ἔγραψε τῷ 863 πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα Μιχαὴλ τὸν Γ' καὶ τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Φώτιον ἐξαιτούμενος διδασκά-

(1) Βλέπε μεταξὺ ἄλλων Ἐγκύκλιον περὶ τῶν Σλαύων τοῦ πάπα Λέοντος ΙΓ' (Σεπτεβρ. 1880) καθὼς καὶ τὴν ἐμβριθῆ ἀνασκευὴν ταύτης ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Νικομηδείας Φιλοθέου Βρυεννίου (1882), ἥτις ἀνασκευὴ πολλαχῶς ὠφέλησεν ἡμᾶς ἐν τῇ συντάξει τῆς παρούσης μελέτης.

λους τῆς χριστιανικῆς θρησκείας (2). Οὕτω λοιπὸν ἐξαπεστάλησαν εἰς Μοραβίκν, ἐθνικὴν ἔτι οὖσαν πλὴν σποραδικῶν τινων Φραγκικῶν κοινοτήτων τελουσῶν ὑπὸ τοὺς Φράγκους Ἐπισκόπους Σαλισβούργου καὶ Παταβίου (Passav).

Καὶ ἐξαπεστάλησαν ὁ Κύριλλος μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ καὶ συμμοναστοῦ καὶ συμπρεσβυτέρου αὐτοῦ Μεθοδίου, οἵτινες διελθόντες ἐκ Βουλγαρίας καὶ στηρίξαντες τὸ νεοφώτιστον ἔθνος εἰς τὴν εἰς Χριστὸν πίστιν παρεγένοντο εἶτα πρὸ τοῦ τέλους τοῦ 863 εἰς Μοραβίαν (3) γενόμενοι δεκτοὶ μετὰ μεγάλης χαρᾶς καὶ εὐλαβείας καὶ ἐπὶ τετραετίαν ἀποστολικῶς ἐργασθέντες κατήχησαν καὶ ἐβάπτισαν τὸν Ἡγεμόνα καὶ τοὺς μεγιστάνας αὐτοῦ, τοὺς ἱερεῖς τῶν εἰδώλων καὶ τὸν λαὸν ἅπαντα. Εἰς ταῦτα πάντα δὲ τὰ μέγιστα συνεβάλετο ἡ γνῶσις τῆς Σλαυϊκῆς γλώσσης, εἰς ἣν ὁ Κύριλλος δημιουργήσας τὸ ἀλφάβητον αὐτῆς μετέφρασε τὴν Ἁγίαν Γραφὴν καὶ τὰς ἱερὰς Ἀκολουθίας, γενόμενος οὕτως οὐ μόνον ὁ Ἀπόστολος ἀλλὰ καὶ ὁ εἰσηγητὴς τῶν Σλαύων εἰς τὸν πολιτισμὸν καὶ τὴν γραμματολογίαν αὐτῆς (4)· οἴκοθεν δὲ νοεῖται ὅτι ἡ νέα χριστιανικὴ Ἐκκλησία, ὑπέκειτο κατὰ

---

(2) Φανατικώτατος Κατόλικος συγγραφεὺς ὁ Στραδόδσκι (Respublica Bohemiae) γράφει ὅτι δέον νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι οἱ Κύριλλος καὶ Μεθόδιος ἔφθασαν εἰς Μοραβίαν πρὸ τοῦ 857, διότι ἄλλως θὰ εἶχον σχέσιν καὶ ἐπικοινωνίαν μετὰ τοῦ σχισματικοῦ Φωτίου (Streext Ἐκκλ. στ΄ 31). Θαυμασία κατολικὴ λογική. Πρέπει νὰ ἔχῃ οὕτω τὸ πρᾶγμα διότι ἄλλως θὰ ἔχωμεν τὸ ἀσύμφορον δι᾽ ἡμᾶς συμπέρασμα. Ἀλλ᾽ ἡ ἱστορικὴ ἀλήθεια ἀποδεικνύει ἀκαταμαχήτως ὅτι οἱ ἀδελφοὶ Κύριλλος καὶ Μεθόδιος διετέλεσαν εἰς στενὴν ἐπικοινωνίαν μετὰ τοῦ Φωτίου, ὁ δὲ Μεθόδιος ἐλθὼν κατὰ Μάρτιον τοῦ 882 εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐπεσκέψατο τὸν Φώτιον, ἀντλῶν ἐξ αὐτοῦ δύναμιν καὶ νέον θάρρος ἀρυόμενος εἰς τὸ πολύμοχθον αὐτοῦ ἔργον (Lapôtre).

Τὶ κρίμα δὲ ὅτι καμμία παπικὴ Σύνοδος δὲν ἐσκέφθη νὰ υἱοθετήσῃ τὴν ὑπὸ τῶν ἀλαθήτων παπῶν διόρθωσιν (μεταρρύθμισιν) τῆς ἱστορικῆς ἀληθείας (!!), ὅτε αἱ θεωρίαι αὐτῶν αὗται θὰ ἦσαν ἀπρόσβλητοι.

(3) Τὸ Σλαυϊκὸν κράτος τῆς Μοραβίας περιελάμβανε τὴν Βοημίαν, Μοραβίαν, Σιλεσίαν, Σλαβωνίαν καὶ Παννονίαν. Εἶχον δὲ ἐγκατασταθῆ ἐν τούτοις οἱ Σλαῦοι ἀπὸ τοῦ ΣΤ΄ αἰῶνος καὶ ἐγειτνίαζον πρὸς τοὺς Φραγκογερμανούς.

(4) Περὶ τῆς εἰς τὴν Σλαβωνικὴν μεταφράσεως τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ τῶν ἱερῶν βιβλίων βλέπε τὴν **Regum Slavorum historia** τοῦ ἐκ Δεκελείας πρεσβυτέρου τοῦ 1161. Ἐπίσης τὸν ἀνώνυμον ἐκ Σαλτσβούργου ἱστορικὸν τὸν σύγχρονον τοῦ Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου τῆς **historia conversionis Karantanorum.** Βλέπε καὶ τὸν Λατῖνον μοναχὸν χριστιανὸν ἐν τῷ βίῳ Βενσεσλαύου καὶ Λουδμίλης. Ἐπίσης τὰ **Regenda Italica Vita cum translatione S. Clementis Cap. 7 Alberichi Vogel** ἐν τῇ **Errog Peal Encyclopedie fur tractat Theologie** ἐν τῷ ἄρθρῳ **Cyrille und Methodius.** Πρβλ. καὶ τὰ ἄρθρα τοῦ **Perche** εἰς τὰς λέξεις Μοραβία καὶ Βοημία. Περὶ τῶν λοιπῶν ἀρχαίων συγγραφέων βλέπε **Ginzel** ἔνθα ἀνωτέρω.

τὰς κανονικὰς διατάξεις τῇ ἐκχριστιανισάσῃ αὐτὴν Ἐκκλησίᾳ Κωνσταντινουπόλεως.

Ἡ ἐν Μοραβίᾳ ὅμως καρποφόρος εὐαγγελικὴ δρᾶσις τῶν ἀδελφῶν Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου διήγειρε τὸν φθόνον καὶ τὴν μῆνιν τῶν ὁμόρων Φραγκογερμανῶν Ἡγεμόνων καὶ Ἐπισκόπων ἐποφθαλμιώντων τὴν ἀπ' αὐτῶν πολιτικὴν καὶ ἐκκλησιαστικὴν ἐξάρτησιν τῆς Μοραβίας, ἐφ' ᾧ καὶ κατήγγειλαν αὐτοὺς εἰς τὴν Ῥώμην ὡς αἱρετικούς, διότι δὲν ἀπήγγελλον τὴν προθήκην «καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ» εἰς τὸ Σύμβολον τῆς πίστεως καὶ διότι ἐτέλουν τὴν θείαν λειτουργίαν **εἰς γλῶσσαν βάρβαρον**, τὴν Σλαυωνικὴν δηλονότι. Ὁ δὲ πάπας Νικόλαος ὁ Α', στηριζόμενος ἐπὶ τῶν τότε ἀναφανεισῶν ψευδοδεκρετάλεων καὶ ὅστις ἠγωνίζετο νὰ ὑφαρπάσῃ ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως τὴν ἐπὶ τῆς Βουλγαρίας δικαιοδοσίαν, χωρὶς νὰ λάβῃ παντάπασιν ὑπ' ὄψει ὅτι ὁ Κύριλλος καὶ Μεθόδιος ὑπείγοντο εἰς ἑτέραν Ἐκκλησίαν ἧς ἦσαν κληρικοί, προσεκάλεσεν αὐτοὺς ἀντικανονικῶς εἰς Ῥώμην· καὶ οἱ δύο ἀδελφοί, ἵνα μὴ καταστραφῇ τὸ εὐαγγελικὸν αὐτῶν ἔργον καὶ ἔχοντες ὑπ' ὄψει τὰς συστάσεις τοῦ Ἡγεμόνος Ρατισλαύου, προσκλίνοντος ἐκ πολιτικῶν λόγων πρὸς τὴν Δύσιν, μετέβησαν εἰς Ῥώμην, μεθ' ἧς εἰς οὐδεμίαν εἶχον ἔλθει ἕως τότε ἐπαφήν.

Σημείωσις.—Τοσοῦτον αὐστηρῶς ἐτηρεῖτο ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἐκκλησίᾳ ὁ Κανὼν τῆς μὴ παρ' ἐνορίαν ἀναμίξεως καὶ χειροτονίας ὥστε ὅτε ὁ Ὠριγένης ἐχειροτονήθη πρεσβύτερος ἄνευ τῆς εἰδήσεως καὶ συγκαταθέσεως τοῦ Ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας, ὑφ' ὃν κανονικῶς ὑπείγετο (Εὐσεβ. ἐν Μυριοβίβλῳ Φωτίου) δύο συνελθοῦσαι ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Σύνοδοι ἐδίωξαν αὐτὸν τῆς Ἐκκλησίας Ἀλεξανδρείας, τῆς δευτέρας μάλιστα κηρυξάσης καὶ τὴν χειροτονίαν αὐτοῦ ***ἄκυρον καὶ μὴ γενομένην***, συμψηφίζοντος τῇ ἀποφάσει ταύτῃ καὶ τοῦ Ἐπισκόπου Ῥώμης. Ὁ δὲ Ρουφίνος γράφει : «Κατεκρίθη ὑπὸ τοῦ Ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας Δημητρίου. Ἐκτὸς δὲ τῶν ἐν Παλαιστίνῃ καὶ Ἀραβίᾳ ἀαὶ Φοινίκῃ καὶ Ἀχαΐᾳ Ἐπισκόπων, πᾶσα ἡ Οἰκουμένη σύμψηφος ἐγένετο ἐν τῇ κατ' αὐτοῦ καταδίκῃ. Καὶ αὐτὴ ἡ Ῥώμη Σύνοδον κατ' αὐτοῦ συνεκρότησεν». Οὕτως ἐπολιτεύοντο οἱ Ἐπίσκοποι Ῥώμης εὐλαβούμενοι τὴν κανονικὴν δικαιοδοσίαν τῶν λοιπῶν Ἐκκλησιῶν πρὶν ἢ αἱ ψευδοδεκρετάλεις φυσιώσωσιν αὐτούς.

Τὸ δέχεσθαι δὲ καὶ χειροτονεῖν ἀλλοτρίους κληρικούς, ὡς ἔπραξε, καθὰ θὰ εἴδομεν, ἡ Ῥώμη χειροτονήσασα εἰς Ἐπίσκοπον τὸν Μεθόδιον, καταδικάζουσιν ὁ Ἀποστολικὸς Κανὼν ΛΕ', ὁ τῆς ΣΤ' Οἰκουμεν. Συνόδου Κανὼν ΙΖ', ὁ τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ Κανὼν ΚΒ', ὁ τῆς ἐν Σαρδικῇ Καν. ΙΕ', ὁ τῆς ἐν Καρθαγένῃ Καν. ΜΒ' καὶ ΚΕ'. Ὅτι δὲ οἱ κληρικοὶ μιᾶς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας κατηγορούμενοι δικάζονται ὑπ' αὐτῆς ἀνεκκλήτως ὁρίζουσιν ὁ τῆς Β' Οἰκουμ. Συνόδου Καν. Β' καὶ τῆς ἐν Καρθαγένῃ Καν. ΛΗ'

καὶ ΡΚΔ΄. (Βλέπε καὶ ἐπιστολὴν Συνόδου ταύτης πρὸς πάπαν Καιλεστῖνον (Ράλλη καὶ Ποτλῆ Γ΄). Ὥστε οἱ Ἐπίσκοποι Ρώμης καλοῦντες τὸν Κύριλλον καὶ Μεθόδιον, μοναχοὺς τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Μονῆς τοῦ Ἁγίου Πολυχρονίου, ὑπαγομένους ὑπὸ τὴν ἄμεσον δικαιοδοσίαν τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως καὶ παρ᾽ αὐτῆς ἐκπεμφθέντας πρὸς ἐκχριστιανισμὸν τῶν Σλαύων ἐπὶ τῇ βάσει αἰτήσεως τούτων νομίμως διαβιβασθείσης, διέπραττον πρᾶξιν **ἁπλῶς καὶ καθαρῶς ἀντικανονικὴν** ἀπηγορευμένην καὶ τιμωρουμένην ὑπὸ τῶν ἱερῶν Κανόνων, ἐπιτραπεῖσαν δὲ τοῖς πάπαις ὑπὸ πλαστῶν ἐγγράφων δηλ. τῶν ψευδοϊσιδωρείων Διατάξεων, τῶν ἀνατρεπουσῶν ἄρδην τὸ κανονικὸν καθεστὼς τῆς Μιᾶς, Ἁγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας.

Καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ Φράγκοι Ἐπίσκοποι, καίπερ ἀνήκοντες τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Δύσεως καὶ ἐξαρτώμενοι ἀπὸ τοῦ Ἐπισκόπου Ρώμης, ἐπικαλούμενοι τοὺς ἱεροὺς Κανόνας τοῦ μὴ παρ᾽ ἐνορίαν ἐπεμβαίνειν διεμαρτύροντο κατὰ τῆς ἀναμίξεως τῶν παπῶν εἰς τὰ ἐκκλησιαστικὰ πράγματα τῆς Μοραβίας, χαρακτηρίζοντες τὴν ἀνάμιξιν ταύτην ἀντικανονικὴν καὶ αὐθαίρετον. Ἑπομένως ἡ ἀνάμιξις τῶν Ἐπισκόπων Ρώμης εἰς τὸ ἔργον τῶν Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου, ἔργον ξένης Ἐκκλησίας, τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως, καθὼς καὶ ἡ ἀνάμιξις τῶν Φραγκισκανῶν ἦτο ἔκθεσμος, καθὰ τοιαύτη ἦτο καὶ ἡ ἀνάμιξις αὐτῶν ἐν Βουλγαρίᾳ.

Ο ΚΥΡΙΛΛΟΣ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΙΟΣ ΕΙΣ ΡΩΜΗΝ
Ο ΜΕΘΟΔΙΟΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

Ὁ διάδοχος τοῦ ἐν τῷ μεταξὺ θανόντος πάπα Νικολάου Ἀδριανὸς ἐκάλεσεν, ἀντικανονικῶς ἐννοεῖται, τοὺς δύο ἀδελφοὺς εἰς ἀπολογίαν ἐνώπιον τῆς ἐπισκοπικῆς αὐτοῦ Συνόδου. Καὶ ἡ μὲν ἐπὶ αἱρέσει διὰ τὸ Filioque κατηγορία τῶν Φράγκων δὲν ἔχρῃζεν ἀνασκευῆς ἀφοῦ καὶ αὐτὴ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ρώμης δὲν εἶχεν ἀποδεχθῇ εἰσέτι τὴν προσθήκην ἐν τῷ Συμβόλῳ (5). Ἡ δὲ περὶ τῆς χρήσεως τῆς Σλαυωνικῆς γλώσσης ἐν ταῖς ἱεροτε-

---

(5) Ὁ μέχρι τοῦ γελοίου ὑπεράλπειος **Ginzel** ἐν τῇ περὶ Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου μονογραφίᾳ αὐτοῦ «**Geschichte der Slaven Apostol Cyrill und Method**» ἱστορῶν τὰ περὶ τῆς δογματικῆς διαφορᾶς τοῦ **Filioque** δὲν ἀρνεῖται μὲν ὅτι ὁ Μεθόδιος καὶ ὁ περὶ αὐτὸν κλῆρος καὶ λαὸς ἀπήγγελλον τὸ Σύμβολον ἄνευ τῆς προσθήκης, ἰσχυρίζεται ὅμως ὅτι καὶ ἐπίστευε καὶ ἐκ βάθους καρδίας ὡμολόγει καὶ διεκήρυττεν ὡς δόκιμον καὶ ὀρθόδοξον τὴν προσθήκην καὶ ὅτι τοῦτο ἔπραξεν ἐρωτηθεὶς καὶ ἐνώπιον τοῦ πάπα Ἰωάννου τοῦ Η΄.

Πόθεν τοῦτο συνάγει; Διότι ἔτσι τὸ θέλει καὶ τῷ συμφέρει· λησμονεῖ ὁ κύριος αὐτὸς ὅτι τὰ ἱστορικὰ ζητήματα δὲν ἀνήκουσιν εἰς τὴν χώραν τῆς φαντασίας, ἀλλὰ

λεστίαις ἀπολογία τῶν δύο ἀδελφῶν ὑπῆρξε τοσοῦτον πειστική, ὥστε ἡ Ρωμαϊκὴ Σύνοδος ἀνεγνώρισε τὸ δίκαιον ταύτης· καὶ ὁ Ἀδριανὸς Β΄ ἄνευ τῆς κανονικῆς εἰδήσεως καὶ ἀδείας τῆς ἐκκλησιαστικῆς αὐτοῦ Ἀρχῆς ἐχειροτόνησε τὸν Μεθόδιον Ἀρχιεπίσκοπον Μοραβίας καὶ Παννονίας (6) καὶ ἐξαπέστειλε μετὰ συστατικῶν ἐπιστολῶν (7).

Ο ΜΕΘΟΔΙΟΣ ΑΥΘΙΣ ΕΝ ΡΩΜΗ

Ὁ τὸν θεῖον αὐτοῦ διαδεξάμενος ἐν τῷ ἡγεμονικῷ θρόνῳ Μοραβίας Σουατοπόλκος, ὁ κατ᾽ ἀρχὰς τοσοῦτον εὔνους τῷ Μεθοδίῳ, διετέθη ἴσως διὰ πολιτικοὺς λόγους ὕστερον δυσμενῶς πρὸς αὐτόν, γενόμενος ἕρμαιον τῶν Φράγκων Ἐπισκόπων οὓς ἤθελε νὰ περιποιηθῇ, οἵτινες γείτονες ὄντες, εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς κατὰ τοῦ Μεθοδίου ἐπετέθησαν, ἅμα ὡς εἶδον καταρτισθείσας ἐγγὺς αὐτῶν Ἐκκλησίας φερούσας τὸν τύπον τῆς πίστεως καὶ τῆς λατρείας τῶν κατὰ τὴν Ἀνατολὴν ἁγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν. Οὗτοι πολλάκις πρότερον ἀποτυχόντες ἐν ταῖς κατὰ τοῦ ἱεροῦ ἀνδρὸς κατηγορίαις, εὗρον ἤδη λυσιτελὲς εἰς τὰ συμφέροντα αὐτῶν νὰ συκοφαντήσωσι τὸν Μεθόδιον παρὰ τῷ Ἡγεμόνι αὐτῶν ἐλπίζοντες ὅτι ἡ πρὸς τὸ μέρος αὐτῶν πρόσληψις τοῦ ἄρχοντος τῆς Μοραβίας ἠδύνατο νὰ ἐνισχύσῃ μεγάλως τὰς εἰς τὴν Ρώμην κατὰ τοῦ Μεθοδίου καταγγελίας αὐτῶν, ἃς τοσάκις ἕως τότε εἶδον ματαιωθείσας. Καὶ τῷόντι συνεπείᾳ νέων καταγγελιῶν ὧν δὲν ἦτο ἀμέτοχος ὁ Σουατοπόλκος ἦλθεν ὁ Μεθόδιος καὶ αὖθις εἰς Ρώμην ἐν ἔτει 880 κατηγορούμενος ἐπὶ ἑτεροδιδασκαλίᾳ καὶ ἐπὶ τῇ χρήσει τῆς Σλαυωνικῆς γλώσσης ἐν τῇ θείᾳ λατρείᾳ. Ἀλλά, πρὸς μεγίστην θλῖψιν τῶν Φράγ-

τῆς πραγματικότητος καὶ ὅτι τὰ ἱστορικὰ γεγονότα δὲν πλάττονται κατὰ τὴν ἐσωτερικὴν ἡμῶν συνείδησιν καὶ τοὺς μυχίους ἡμῶν πόθους, ἀλλ᾽ ἐπὶ τῇ βάσει ἀδιαφιλονεικήτου κύρους πραγματικῶν γεγονότων λαβόντων χώραν καὶ μεμαρτυρημένων προσηκόντως. Λησμονεῖ ὅτι τὸν διέψευδεν αὐτὸς ὁ πάπας Ἰωάννης ὁ Η΄, ὁ ἔσχατος τῶν ὀρθοδόξων παπῶν, ὃν ἐπικαλεῖται, γράφων ἐπισήμως **ex cathedra** πρὸς τὸν Ἡγεμόνα τῆς Μοραβίας ὅτι ὁ Μεθόδιος ἀπήγγειλε τὸ Σύμβολον καθὰ αἱ ΕΞ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι εἶχον θεσπίσει αὐτό, ἄνευ δηλονότι τῆς προσθήκης τοῦ **Filioque.**

(6) Τὰ «Χρονικὰ τῆς Μοραβίας» πράγματι βεβαιοῦσιν ὅτι ὁ πάπας Ἀδριανὸς καὶ ὁ Ρωμαϊκὸς κλῆρος ἔκαμαν δριμείας ἐπιτιμήσεις εἰς τὸν Μεθόδιον καὶ Κύριλλον διότι ἐχρησιμοποίουν εἰς τὰς ἱεροτελεστίας γλῶσσαν ***βάρβαρον καὶ βέβηλον*** τουτέστι τὴν Σλαυωνικήν· ἀλλ᾽ οἱ δύο ἀδελφοὶ ἀντέκρουσαν νικηφόρως τὰς ἐπιτιμήσεις ταύτας.

(7) Ὁ πάπας Λέων ΙΓ΄ ἐν τῇ περὶ τῶν Σλαύων ἐγκυκλίῳ αὐτοῦ τῷ 1880 βεβαιοῖ ὅτι καὶ τοὺς δύο ἀδελφοὺς ἐχειροτόνησεν ἐπισκόπους ὁ Ἀδριανός. Ἀλλὰ τὸ περὶ χειροτονίας τοῦ Κυρίλλου ἀμφισβητεῖται. Ὅπως ποτ᾽ ἂν ᾖ ὁ Κύριλλος δὲν ἐπανέκαμψε πλέον εἰς Μοραβίαν, ἀλλ᾽ ἀπεσύρθη εἴς τινα παρὰ τὴν Ρώμην Μονήν, πιθανῶς τὴν ἑλληνικὴν τῆς **Grotta Ferrata,** ἔνθα καὶ ἀπεβίωσε τῷ 868-9.

κων Ἐπισκόπων καὶ μάλιστα τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Σαλτσβούργης καὶ τοῦ κλήρου αὐτοῦ, ἐδικαιώθη ὁ Μεθόδιος καὶ πάλιν ἐν πᾶσιν, ὃ δὴ καὶ πρὸς τὸν Ἡγεμόνα Μοραβίας Σουατοπόλκον ὁ πάπας Ἰωάννης Η΄ δι᾽ ἐπισήμων αὐτοῦ γραμμάτων ἀνεκοίνωσε.

Τὸν Σουατοπόλκον ἐν τοῖς γράμμασιν αὐτοῦ Ἰωάννης ὁ Η΄ ἀποκαλεῖ ἔνδοξον Κόμητα (Comitem Gloriosum) ἐπαινεῖ αὐτὸν διότι παριδὼν ἄλλους κοσμικοὺς ἄρχοντας ἐξελέξατο προστάτην καὶ βοηθὸν τὸν κορυφαῖον τῶν Ἀποστόλων Πέτρον καὶ τὸν Ἐπίτροπον αὐτοῦ μετὰ τῆς θερμῆς ἐπιθυμίας ἵνα παραμείνῃ διὰ παντὸς υἱὸς αὐτοῦ εὐπειθέστατος, διὸ καὶ ὑπισχνεῖται νὰ ἀγαπᾷ αὐτὸν ὡς υἱὸν καὶ νὰ τρέφῃ αὐτὸν καὶ τοὺς πιστοὺς αὐτοῦ ὑπηκόους διὰ τοῦ ἄρτου τῆς ζωῆς, ποιούμενος μνείαν αὐτοῦ καὶ ἐν ταῖς προσευχαῖς, ἵνα διὰ τῶν πρεσβειῶν τοῦ Ἀποστόλου μακάριος ᾖ καὶ ἐν τῇ παρούσῃ καὶ ἐν τῇ μελλούσῃ ζωῇ. Εἶτα δὲ ἐπάγει ἀναιρῶν οὕτως ὁ ἀλάθητος πάπας τὰς εἰκοτολογίας τοῦ Ginzel, καθὰ εἴπομεν ἀνωτέρω· *«Τὸν Μεθόδιον, τὸν σεβάσμιον ὑμῶν ἀρχιεπίσκοπον διηρωτήσαμεν ἐνώπιον τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν Ἐπισκόπων εἰ τὸ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως* ***ΟΥΤΩ ΠΙΣΤΕΥΕΙ*** *καὶ ἐν ταῖς ἱερουργίαις ᾄδει καθάπερ προδήλως ὡς ἡ τῶν Ρωμαίων Ἐκκλησία κατέχει καὶ ἐν ταῖς ἁγίαις ἓξ Οἰκουμενικαῖς Συνόδοις ὑπὸ τῶν ἁγίων Πατέρων κατὰ τὴν τοῦ Εὐαγγελίου Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν διδασκαλίαν ἐκηρύχθη καὶ παρεδόθη· ὁ δὲ ὡμολόγησεν ὅτι κατὰ τὴν εὐαγγελικὴν καὶ ἀποστολικὴν διδασκαλιαν καὶ ὡς ἡ τῶν Ρωμαίων Ἐκκλησία* ***ΔΙΔΑΣΚΕΙ*** *ὡς ὑπὸ τῶν Πατέρων ἐστὶ παραδεδεγμένον κατέχει καὶ ψάλλει. Ἡμεῖς δὲ ἐν πάσαις ταῖς διδασκαλίαις καὶ ταῖς παραδόσεσι τῆς Ἐκκλησίας ὀρθόδοξον καὶ δόκιμον καὶ ὠφέλιμον αὐτὸν ἀνευρόντες ἐπέμψαμεν αὖθις πρὸς ὑμᾶς»* κτλ. Methodium venerabilem archiepiscopum verstrum intarrogavimus coram nesitis fratribus nostris Episcopis, si orthodoxe fidei Symbolum ita crederet et inter Missarum selemnia caneret sicuti facram Romanam Ecclesiam, tenere otin fenctis Sex Seruniversalilus Synodis a sanctis Patribus secundum Evangelim un Christi Domini Dei nostri auctoritatum promulgatum atque traditum constat. Ill autem professu est se jurta Evangelicam et Apostolicam doctrinam sicuti sancta Romana Ecclesia docet et a patribus tradium est tenere et psallere. Nos autem illum in omnibus ecclesiasticis doctrinis et utilitatibus orthodoxum et proficum esse reperientes vobis iterum remissimus ect. (Epist. 247 καὶ 175 in Labbei concil tom. IX. Πρβλ. καὶ Στρουκχ Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία τόμ. ΚΑ΄ σελ. 417-420) ὁ δὲ συγγραφεὺς τοῦ βίου ἑνὸς τῶν μαθητῶν τοῦ Μεθοδίου, τοῦ ἁγ. Κλήμεντος, κατόπιν ἀρχιεπισκόπου

Βουλγαρίας, σαφῶς λέγει ὅτι ὁ Μεθόδιος διαρρήδην ἀπέκρουσεν ἐν Ρώμῃ τὴν «καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ» ἐκπόρευσιν τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Τὸν βίον τοῦ ἁγίου Κλήμεντος ἐξέδωκεν ἑλληνιστί, Miklosich Vindebonnae 1897.

Τὸ ἱστορικὸν τοῦτο γεγονὸς στηρίζεται, ὡς ἕκαστος βλέπει ἐπὶ τῶν ἐπισήμων γραμμάτων ἑνὸς πάπα, οὗ ἡ μαρτυρία ἔχει μέγα καὶ ἀπόλυτον κῦρος παρὰ τοῖς Καθολικοῖς, ἐκτὸς ἂν ἡ γνησιότης τῆς ἐπιστολῆς Ἰωάννου τοῦ Η' ἦν ἀμφίβολος· ἀλλὰ τοιοῦτόν τι δὲν συμβαίνει. Τί δὲ παρίσταται ἡμῖν ἐνταῦθα; Παρίσταται ὁ Μεθόδιος ἐνώπιον τοῦ πάπα Ἰωάννου τοῦ Η' καὶ τῆς περὶ αὐτὸν Συνόδου τῶν Ἐπισκόπων (οἱ πάπαι δὲν ἐτόλμων νὰ ἐνεργήσωσιν εἰσέτι μόνοι ἄνευ Συνόδου) κατηγορούμενος ἐπὶ τίνι ἀνομήματι; Ὅτι ἦν μέλος τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως, διδάσκων ὡς ἐδίδασκε περὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, ἡ Μία, Ἁγία, Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία. Κατηγορεῖτο δηλονότι ὁ Μεθόδιος ὡς ἀπαγγέλλων τὸ Σύμβολον ἄνευ τῆς Φραγκικῆς προσθήκης Filioque και ὅτι ἀντείχετο ἐν τῇ θείᾳ λατρείᾳ τῆς χρήσεως τῆς Σλαυωνικῆς γλώσσης ἥντινα ἐχαρακτήριζον οἱ κατήγορει αὐτοῦ ὡς ***γλῶσσαν βάρβαρον καὶ βέβηλον***. Ποία δὲ ἦν ἡ ἀπόφασις Ἰωάννου τοῦ Η' καὶ τῆς Συνόδου αὐτοῦ; ὅτι ὁ Μεθόδιος ἦν ὀρθόδοξος ὁμολογῶν τὴν πίστιν τῶν ἓξ Οἰκουμενικῶν Συνόδων καὶ ὅτι ἐν πάσαις ταῖς λοιπαῖς διδασκαλίαις τῆς Ἐκκλησίας ὀρθῶς καὶ κοινωφελῶς ἐδόξαζεν.

Ἐπισημοτέρας καὶ μείζονος μαρτυρίας χρείαν οὐκ ἔχομεν, μείζονος δὲ διασαφίσεως τὰ πράγματα οὐ χρήζουσιν. Ἀπορρίπτονται δὲ πρὸς τούτοις καὶ αἱ φλυναφίαι τῶν ἀμαθῶν καὶ βαναύσων Φράγκων Ἐπισκόπων ὅτι ἡ Μοραβία ἀπὸ πολλοῦ εἶχεν ἐκχριστιανισθῇ καὶ ὅτι ἐξηρτᾶτο ἐκκλησιαστικῶς παρ' αὐτῶν.

Ἡ φωνὴ Ἰωάννου τοῦ Η', ἡ ὑστάτη κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἱερὰ φωνὴ τῆς ἀρχαίας Ὀρθοδόξου Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας, οὐδένα ἐνδοιασμὸν καταλιμπάνει ὅτι οἱ κατήγοροι τοῦ Μεθοδίου Φράγκοι Ἐπίσκοποι οὐδένα σοβαρὸν λόγον εἶχον καθαπτόμενοι τῆς πίστεως αὐτοῦ, ἀλλ' ἦσαν ἁπλοῖ λογομάχοι ἀγόμενοι ὑπὸ τῆς στρεβλῆς καὶ ψευδοῦς θεωρίας ὅτι πᾶν τὸ ***Δυτικὸν*** ἦτο ἀληθὲς καὶ σωτήριον, πᾶν δὲ τὸ ***μὴ τοιοῦτον***, ἀδόκιμον, κακόδοξον, ψυχώλεθρον καὶ ἀπαράδεκτον. Ὁ κατὰ τοῦ Μεθοδίου ἀγὼν ἦτο ἀγὼν στενοκέφαλος κατὰ τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀνατολῆς, τῆς διδασκαλίας, τῆς θείας λατρείας, τῶν ἐθῶν καὶ ἐθίμων αὐτῶν. Οὕτω μόνον εἶναι δυνατὸν νὰ ἑρμηνευθῇ ἡ ἔκφρασις Ἰωάννου τοῦ Η' «καὶ ἐν πάσαις ταῖς ἄλλαις διδασκαλίαις καὶ δικαιώμασι τῆς Ἐκκλησίας ὀρθόδοξον καὶ δόκιμον καὶ ὠφέλιμον αὐτὸν ἀνεύρομεν», ὅπως δηλονότι καθορίζοντες τὸ ἔδαφος ἀπὸ τῆς λύμης τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, τῆς Ἑλληνικῆς κακοδοξίας, ὡς ἔλεγον, ἐπιτύχωσι τὸν ἐκλατινισμὸν τῶν Σλαύων. Τὸ αὐτὸ δὲ

πνεῦμα ἐπὶ τέλους ἐκυριάρχησε καὶ ἐν Ρώμῃ, ὅπου οἱ ἐπὶ τοῦ Ἀποστολικοῦ Θρόνου καθήμενοι οὐκ ἐπαύσαντο, ὡς θὰ εἴδομεν ἐν τοῖς ἑξῆς, ἐπὶ τέσσαρας αἰῶνας ἀμέσως καὶ ἐμμέσως, ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς ἢ τοῦ ἀφανοῦς διώκοντες τοὺς Σλαύους καὶ τὰ Σλαυωνικὰ γράμματα, τὰς λειτουργίας καὶ πάσας τὰς Σλαυωνικὰς μεταφράσεις καὶ ἀναθεματίζοντες ὡς ***Γότθους Ἀρειανοὺς αἱρετικοὺς*** μετὰ τῆς διακηρύξεως ὅτι ***καὶ ἐν ταύτῃ τῇ ζωῇ ἀξίως τῆς πονηρίας αὐτῶν ὑπὸ τῆς θείας δίκης ἐκολάσθησαν***· μόνον δὲ σήμερον δὲν ἀνακηρύττουσι πλέον αὐτοὺς ὡς αἱρετικούς, ἀλλὰ τελείως ἁγίους Κατόλικους καὶ αὐτοὺς καὶ τὰ ἔργα αὐτῶν ἐπὶ τῇ ἐλπίδι σαγηνεύσεως καὶ προσηλυτισμοῦ αὐτῶν. Βλέπε τὴν σχετικὴν ἐγκύκλιον τοῦ 1880 τοῦ πάπα Λέοντος ΙΓ΄. Διότι διὰ τὴν Ρώμην ἰδίᾳ ἐφαρμόζεται τὸ ἀρχαῖον λατινικὸν λόγιον : tempora mutantur et nos mutamur in illis.

Μένει λοιπὸν ἐκτὸς πάσης ἀμφιβολίας καὶ πάντες οἱ ἀρχαιότεροι καὶ νεώτεροι συγγραφεῖς οἱ τὸ μέρος τοῦτο τῆς Ἱστορίας ἀπαθῶς καὶ ἀμερολήπτως κρίνοντες ἀνομολογοῦσιν ὅτι οἱ Κύριλλος καὶ Μεθόδιος οὐχὶ τῆς Ρωμαϊκῆς ἀλλὰ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἐκκλησίας καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ἱερῶν Ἀκολουθιῶν βιβλία Σλαυωνιστὶ μετέφρασαν καὶ ταῦτα καὶ ἐν Μοραβίᾳ καὶ ὅπου ἀλλαχοῦ μετέβησαν ἐχρησιμοποίουν.

Ο ΜΕΘΟΔΙΟΣ ΔΕΣΜΙΟΣ ΤΩΝ ΦΡΑΓΚΩΝ

Οἱ Φράγκοι Ἡγεμόνες καὶ Ἐπίσκοποι ἐξεμάνησαν ἐπὶ τῷ θριάμβῳ τοῦ Μεθοδίου. Καὶ οἱ μὲν Ἐπίσκοποι διεμαρτυρήθησαν κατὰ τῆς ἀντικανονικῆς, ὡς ἔλεγον, ἀναμίξεως τοῦ πάπα εἰς τὰ τῆς ἐκκλησιαστικῆς αὐτῶν δικαιοδοσίας ὡς μὴ θεωροῦντες εἰσέτι τὸν πάπαν ἀπολυταρχικὸν Μονάρχην τῆς Δύσεως, προβάλλοντες τοὺς σχετικοὺς ἱεροὺς Κανόνας, οἱ δὲ Ἡγεμόνες ἐκήρυξαν τὸν πόλεμον κατὰ τοῦ Ρατισλαύου. Καὶ κατ᾽ ἀρχὰς μὲν ἐθριάμβευσεν οὗτος, ἀλλ᾽ εἶτα προδοθεὶς ὑπὸ τοῦ ἀνεψιοῦ του Σουατοπόλκου ἤχθη σιδηροδέσμιος εἰς Ρέγενβουργ καὶ κατ᾽ ἐντολὴν τοῦ Φράγκου βασιλέως Λουδοβίκου τυφλωθεὶς ἐνεκλείσθη εἴς τινα Μονὴν ὅπου καὶ ἐτελεύτησε. Τῆς καταστάσεως ταύτης ἐπωφελούμενος ὁ Βαυαρὸς Ἀρχιεπίσκοπος Σαλτσβούργου Ἀδαλβῖνος καὶ οἱ Ἐπίσκοποι Ραζαυΐου Σμάραγδος Φρισίγγης Ἄννωνα καὶ Βριξίου συλλαμβάνουσι τὸν Μεθόδιον, δικάζουσιν αὐτὸν ὡς εἰσπηδήσαντα ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ αὐτῶν δικαιοδοσίᾳ, κακοποιοῦσι, βασανίζουσι καὶ καταδικάζουσιν εἰς ὑπερορίαν καὶ εἱρκτὴν παρὰ τοῖς Σουΐβοις ἔνθα διέμεινεν ἐπὶ τριετίαν (871-4).

Ἔμπλεως ἀγανακτήσεως ἐπὶ τούτοις ὁ πάπας Ἰωάννης Η΄ ἀπηύθυνε δριμυτάτας ἐπιτιμήσεις εἰς τοὺς κακούργους Φράγκους Ἐπισκόπους ὡς ἀποτολμήσαντας νὰ προσενεχθῶσι μετὰ σκληρότητος ἀξίας τῶν τυράννων ἢ τῶν ἀγρίων θηρίων πρὸς Ἀρχιεπίσκοπον ἀμέσως ἐκ τῆς Ρώμης ἐξαρ-

τώμενον, ἐπιτάσσων ἵνα ἀποδώσωσιν αὐτῷ ἀμέσως τὴν ἐλευθερίαν καὶ ἐπιβάλλων εἰς αὐτοὺς (8) τὴν ποινὴν τῆς ἀργίας, ἐκλήτευσε δὲ ἵνα ἐμφανισθῶσιν ἐνώπιόν του. Τὰ γράμματα ταῦτα ἀπέστειλε διὰ τοῦ Ἐπισκόπου Ἀγκώνης Παύλου μετὰ τῆς ἐντολῆς ἵνα ἀποκαταστήσῃ τὸν Μεθόδιον ἐν τῇ ἕδρᾳ του. Αἱ ὁδηγίαι δὲ αἱ δοθεῖσαι τῷ Παύλῳ ἦσαν ὅτι ἡ Μοραβία καὶ Παννονία ἦσαν ἐπαρχίαι ἐκκλησιαστικαὶ ἱδρυθεῖσαι ἀμέσως ὑπὸ τῆς Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας καὶ ὑπὸ τὴν ἄμεσον αὐτῆς δικαιοδοσίαν ὑπαγόμεναι ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τοῦ Χριστιανισμοῦ (!), ὅτι πᾶσαι αἱ μετὰ ταῦτα ἐπελθοῦσαι μεταβολαὶ ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς καὶ ἐσωτερικῆς καταστάσεως καὶ τύχης τῶν χωρῶν τούτων οὐδόλως δύνανται νὰ διαμφισβητήσωσι τὴν κτῆσιν ταύτην τῆς ἁγίας Ἕδρας· διότι τὰ προνόμια τοῦ ἁγίου Πέτρου διαμένουσι καὶ μεθ' ὅλας τὰς μεταβολὰς καὶ ἀλλοιώσεις τῶν καιρῶν καὶ τῶν Βασιλειῶν τοῦ κόσμου· ὅτι οὐδεμία παραγραφὴ ἰσχύει ἐπὶ βλάβῃ τῶν δικαιωμάτων τούτων καὶ μάλιστα ὅταν αὕτη πηγάζει ἐκ τῶν ἐπιδρομῶν τῶν βαρβάρων· ὅτι καὶ κατὰ τὸ Ρωμαϊκὸν Δίκαιον ὁ λόγος τῆς παραγραφῆς ἐπὶ ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων ἰσχύει μόνον μετὰ παρέλευσιν ἑκατὸν ἐτῶν· ὅτι τέλος ἔκπαλαι ἡ Ρώμη ἐκέκτητο τὸ δικαίωμα τῶν χειροτονιῶν ἐφ' ἁπάσης τῆς Ἰλλυρίας. Καὶ σημειωτέον ὅτι Ἰωάννης ὁ Η΄ δὲν διεξεδίκει τὴν Μοραβίαν καὶ Παννονίαν διότι ἦτο καθολικὸς Ἐπίσκοπος ἁπάσης τῆς Ἐκκλησίας ὡς ἰσχυρίζονται σήμερον οἱ πάπαι, ἀλλὰ στηριζόμενος ἐπὶ λόγων ἐφ' ὧν θὰ ἐστήριζε τὰς ἀξιώσεις του ταύτας ὡς καὶ πᾶς ἄλλος Ἐπίσκοπος. Ἀλλὰ συνεπὴς πρὸς τὴν καιροσκοπικὴν πολιτικὴν τῆς Ρώμης Ἰωάννης ὁ Η΄ ἐπέβαλε δι' ἰδιαιτέρας ἐπιστολῆς του τῷ Μεθοδίῳ ***ἵνα καταργήσῃ τὴν χρῆσιν τῆς Σλαυωνικῆς γλώσσης ἐν ταῖς ἱεροτελεστίαις.*** Οὕτω σώζουσα τὸν Μεθόδιον ἡ Ρώμη ἀπῄτει παρ' αὐτοῦ τὴν θυσίαν τῆς Σλαυωνικῆς γλώσσης καὶ οὕτω παραγκωνίζουσα εὐφήμως μετὰ τῆς γλώσσης τὴν τάξιν, τὰ ἤθη καὶ ἔθιμα τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας ἀπῄτει νὰ ἀντικαταστήσῃ ταῦτα διὰ τῶν λατινικῶν τῆς Δύσεως. Καὶ οἱ μὲν Φράγκοι Ἐπίσκοποι ἀπέθανον μετ' οὐ πολὺ (9), τοῦθ' ὅπερ ἐθεωρήθη γενικῶς ὡς ἔργον τῆς θείας δίκης· ὁ δὲ Μεθόδιος ἀπελευθερωθεὶς καὶ ἐγκατασταθεὶς εἰς τὴν Ἕδραν του ἐγένετο ἐνθουσιωδῶς δεκτός, ἐξηκολούθησε χρησιμοποιῶν τὴν Σλαυωνικὴν γλῶσσαν ἐν ταῖς ἱεροτελεστίαις, συμπληρώσας μάλιστα τὴν εἰς αὐτὴν μετάφρασιν τῆς Ἁγίας Γραφῆς. Ἀλλ' αἱ συνέπειαι τῆς ἐχθρότητος δὲν ἔπαυσαν καὶ τῷ 879 ὁ Μεθόδιος ἐκαλεῖτο καὶ αὖθις εἰς Ρώμην ἵνα ἀπολογηθῇ, ἐν δὲ

(8) Τὰ αὐστηρὰ γράμματα Ἰωάννου τοῦ Η΄ πρὸς τοὺς Φράγκους Ἐπισκόπους ἀνευρέθησαν ἐν τῷ Μουσείῳ τοῦ Λονδίνου κατὰ τὰς ἡμέρας μας. Βλέπε **Martinof Revue des Questions Historiques 14 année Octobre 1880.**

(9) Ὁ Ἀδαλβῖνος τῷ 873, ὁ Ἑρμάνριχος τῷ 874 καὶ ὁ Ἄννων τῷ 875.

τῇ σχετικῇ ἐπιστολῇ Ἰωάννου τοῦ Η΄ ἀναγράφεται· «*ἠκούσαμεν πρὸς τούτοις ὅτι τὰς ἱερὰς ἀκολουθίας ψάλλεις ἔτι καὶ νῦν εἰς γλῶσσαν βάρβαρον, τουτέστι τὴν Σλαυωνικήν, ὅπερ ἀπηγορεύσαμέν σοι ἤδη ἐν τοῖς γράμμασιν ἡμῶν ἅπερ ἐπέμψαμεν διὰ Παύλου τοῦ Ἐπισκόπου Ἀγκῶνος. Τὰς ἱερὰς Ἀκολουθίας ὀφείλεις νὰ ἐπιτελῇς οὐχὶ ἐν τῇ Σλαυωνικῇ ἀλλ᾽ ἐν τῇ λατινικῇ εἴτε ἐν τῇ Ἑλληνικῇ*» (10).

(Ἕπεται συνέχεια).

(10) Αἱ κατηγορίαι τῶν Φράγκων Ἐπισκόπων κατὰ τῆς Σλαβωνικῆς γλώσσης ἦσαν ὅτι αὐτὴ ἦτο γλῶσσα βέβηλος. Κατὰ τοὺς Φράγκους εἰς τρεῖς μόνον γλώσσας ἐπετρέπετο ἡ ἀνάγνωσις τῶν Γραφῶν καὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ἀκολουθιῶν ἡ ἐπιτέλεσις, εἰς τὴν Ἑβραϊκήν, τὴν Ἑλληνικὴν καὶ τὴν Λατινικήν· πᾶσα ἄλλη γλῶσσα ἦτο ἀσυγχώρητος ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ. Ἡ τριγλωσσοεπιγραφή, ἥντινα ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ ὁ Πιλάτος ἦτο ἡ Γραφικὴ μαρτυρία ἥν τινα οἱ πολυμαθεῖς Φράγκοι θεολόγοι ἐπεκαλοῦντο. «Πολλοὶ δὲ ἄλλοι, λέγει ὁ ἐκ Παννονίας χρονογράφος ἐβλασφήμουν τὰ σλαυωνικὰ γράμματα λέγοντες ὅτι οὐκ ἐξῆν χρῆσθαι τούτοις, ἀλλὰ μόνοις τοῖς Ἑβραϊκοῖς καὶ τοῖς Ἑλληνικοῖς καὶ τοῖς Λατινικοῖς, οἷς ἐχρήσατο ἐν τῇ ἐπιγραφῇ τοῦ Κυρίου ὁ Πιλάτος».

Ἠγνόουν οἱ Φράγκοι ὅτι ἐν τῇ Ἀνατολῇ ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων ἦσαν ἐν χρήσει ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἡ Συριακή, ἡ Χαλδαϊκή, ἡ Ἀρμενικὴ καὶ ἡ Κοπτικὴ καὶ βραδύτερον ἡ Κοπτική, ἡ Ἀραβικὴ καὶ ἐν τῇ Ἰσπανίᾳ ἡ Μοζαραβική.

Καὶ ὅμως καὶ τὴν σήμερον ἔτι ἐν τῇ Πολωνικῇ Γαλλικίᾳ ἑκατομμύρια ὅλα Σλαύων (Ρουθήνων) ἐξαναγκασθέντων εἰς τὴν μετὰ τῆς Ρώμης Οὐνίαν διατηροῦσι τὴν Σλαυωνικὴν γλῶσσαν ἐν τῇ θείᾳ λατρείᾳ. Ἐπίσης ἓν ἑκατομμύριον τετρακόσιοι χιλιάδες Ρουμάνων Οὐνιτῶν ἐν Τρανσυλβανίᾳ χρησιμοποιοῦσιν ἐν τῇ θείᾳ λατρείᾳ τὴν Ρουμανικὴν γλῶσσαν. Πρὸς τούτοις ἐν Συρίᾳ, Παλαιστίνῃ, Μεσοποταμίᾳ, Ἀρμενίᾳ, Αἰγύπτῳ καὶ ταῖς πέριξ χώραις οἱ οὐνῖται Σύροι, Χαλδαῖοι, Μαρωνῖται, Κόπται καὶ Ἀρμένιοι διατηροῦσι τὴν ἰδίαν αὐτῶν γλῶσσαν Συριακήν, Χαλδαϊκήν, Κοπτικήν, Ἀραβικήν, Ἀρμενικήν, ἥντινα χρησιμοποιοῦσιν οἱ ἀντιπρόσωποι αὐτῶν καὶ ἐν αὐτῇ ταύτῃ τῇ Ρώμῃ καὶ ἐν γένει ἐν τῇ Δύσει, ὅπου εὑρίσκονται. Ἐν δὲ Τολέδῳ τῆς Ἰσπανίας ὑπάρχει ἐνορία ἐν ᾗ μέχρι σήμερον τελεῖται ἡ θεία λατρεία Μοζαραβιστί.

CH. WAGNER. L'AMI
Κατὰ μετάφρασιν Λ. Δ.

ΑΠΛΟΤΗΣ

«Ἀπέκρυψε ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνε τῶν καὶ ἀπεκάλυψεν αὐτὰ νηπίοις».

— Λατρεύω τὴν ἁπλότητα.

Ὁ *Φίλος* ([1]).—Ἔχεις πολὺ δίκαιον, εἶναι ὁ θησαυρὸς τῶν θησαυρῶν, ἀλλὰ προσοχή! Νὰ δυσπιστῇς εἰς τὰς περιποιήσεις της! Ὑπάρχουν ταπεινοί, τοὺς ὁποίους λυμαίνεται ἡ ὑπερηφάνεια· ἁπλοῖ, τῶν ὁποίων ἡ δολοπλοκία ἀνατρέπει τὸ πνεῦμα τοῦ πλέον εὐφυοῦς. Ἀκόμη καὶ εἰς τὰ κέντρα τὰ ὁποῖα θὰ ἠδύνατό τις νὰ ὀνομάσῃ ἁπλᾶ, τίποτε δὲν εἶναι τόσον σπάνιον ὅσον ἡ ἀληθὴς ἁπλότης.

— Διατί ἡ καθαρὰ πηγὴ νὰ ἔχῃ πλησίον της τὸ δηλητηριῶδες φυτὸν καὶ κάτω ἀπὸ τὸν κρύσταλλον τῶν ὑδάτων της νὰ καταφεύγῃ τὸ φθοροποιὸν ἑρπετόν;

Ὁ Φίλος.— Αὐτὴ εἶναι ἡ ζωή. Εἰς τὸ πλέον ἔντονον φῶς ἀνταποκρίνεται ἡ πλέον ζοφώδης σκιά. Γνωρίζεις τὸν λόγον τοῦ Χριστοῦ περὶ τῶν πραγμάτων, τὰ ὁποῖα ἦσαν ἀποκεκρυμμένα ἀπὸ τῶν σοφῶν καὶ συνετῶν, ἀπεκαλύφθησαν δὲ εἰς τὰ νήπια. Ἡ ψευδὴς ἁπλότης δύναται νὰ μεταβάλῃ τὴν ὑπέροχον καὶ ἀληθινὴν αὐτὴν δήλωσιν εἰς πηγὴν πλάνης καὶ δόλου.

— Πῶς αὐτό;

Ὁ Φίλος.—Ὀπίσω ἀπὸ ἕνα παρόμοιον λόγον, κακῶς ἐννοούμενον, ἡ ἀλαζονικὴ ἀμάθεια περιφρονεῖ τὴν γνῶσιν· ἡ χονδροειδὴς δεισιδαι-

---

([1]) *Σημ. μεταφραστοῦ.* —***Ὁ Φίλος*** εἶναι τὸ ἐν ἡμῖν ἀγαθὸν πνεῦμα, τὸ δαιμόνιον, τὸ θεῖον, ἡ ἐν ἡμῖν μυστηριώδης φωνή. Τὸ παρὸν δημοσίευμα εἶναι ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸ ὡραῖον ἔργον τοῦ Ch. Wagner : L'Ami, τὸ ὁποῖον εἶναι αὐτοδιάλογος, συνέντευξις μὲ τὴν παρ' ἡμῖν φωνὴν τοῦ Θεοῦ.

μονία εἰρωνεύεται τὴν αὐθεντικὴν πίστιν. Ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι οὐδὲν ἔμαθον γνωρίζουν περισσότερα ἐκείνων οἱ ὁποῖοι ἐμόχθησαν νὰ σπουδάσουν. Τοιοῦτος διϊσχυρισμὸς θὰ ἐφαίνετο ἀνόητος. Λοιπόν, ὄχι μόνον ὑπῆρξε πάντοτε, ἀλλὰ διαθέτει καὶ ἀνεξάντλητον πίστωσιν. Ἀπετόλμησαν νὰ ὁμιλήσουν καὶ περὶ χρεωκοπίας τῆς ἐπιστήμης· ἡ ἀμάθεια εἶναι ἱκανὴ νὰ διαπράξῃ τὸ τοιοῦτον. Ὁ πρακτικὸς ἰατρὸς πάντοτε θὰ ὀρθοῦται ἐναντίον τῆς ἰατρικῆς ἐπιστήμης· οἱ ἄνθρωποι μηδεμίαν ἔχοντες ἰδέαν περὶ τῆς καταγωγῆς καὶ τῆς συνθέσεως τῆς Ἁγίας Γραφῆς θὰ δυσπιστοῦν πρὸς ἐκείνους οἱ ὁποῖοι μετ' εὐλαβείας ἐγκύπτουν εἰς τὰ ζητήματα τῆς κριτικῆς. Ἡ ἀναρμοδιότης εἰς πᾶν εἶδος δίδει ἐμπιστοσύνην καὶ εὐστάθειαν τὴν ὁποίαν ἀγνοεῖ ἡ ἐχέμυθος καὶ ταπεινόφρων γνῶσις. Ἐνώπιον δὲ τοῦ πλήθους, ἐὰν ἡ ἐπιφύλαξις, ὁ φόβος μήπως ἀπατηθῇ τις εἶναι ἔνδειξις ἀδυναμίας, ἡ δογματικότης εἶναι σημεῖον δυνάμεως.

Ἀποκεκρυμμένα ἀπὸ τῶν σοφῶν, ἀποκεκαλυμμένα δὲ τοῖς νηπίοις. Καθ' ἑκάστην μυσαρὰ παρῳδία τῆς σκέψεως ταύτης προμηθεύεται εἰς τὰ κέντρα ὅπου οἱ παῖδες νομίζουν ἑαυτοὺς σοφωτέρους τῶν γερόντων. Πόσοι νέοι δὲν μεγαληγοροῦν, ὅταν μάλιστα οἱ γονεῖς τοὺς ἀκούουν μὲ προσοχήν, τυφλωμένοι ἀπὸ ἀγάπην;

— Ὁ Θεὸς νὰ μᾶς φυλάξῃ ἀπὸ τὸ εἶδος αὐτὸ τῆς ἁπλότητος τοῦ πνεύματος καὶ ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς νέους. Εἶναι αὐτὴ ἁπλότης, εἶναι αὐτοὶ νέοι; Τοὐναντίον, εἶναι ματαιόδοξοι, γεμάτοι ἀπὸ παιδαριωδίας καὶ οἰήσεις.

Ὁ ἀληθινὰ ταπεινὸς εἶναι ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἔχει καὶ πεῖραν καὶ ἁρμοδιότητα, καὶ ἠρεύνησε καὶ ἐξήτασε τὰ πράγματα καὶ κατηνάλωσε τὴν ζωήν του μοχθῶν καὶ διδασκόμενος. Ἐὰν κατώρθωσε δὲ νὰ γνωρίσῃ τι καὶ νὰ ἀνασύρῃ μίαν γωνίαν τοῦ παραπετάσματος ὅπερ ἀποκρύπτει τὰ πράγματα, τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι κατώρθωσε νὰ γίνῃ ἐκ νέου παιδίον, νὰ γνωρίσῃ τὴν ἄγνοιάν του, καὶ νὰ προστρέξῃ εἰς τὴν ὑπομονητικὴν ἐργασίαν.

Ὁ Φίλος.—Δὲν ἀπομένει ἀλήθεια πρώτης τάξεως εἰς τὸν λόγον τοῦτον. ***Ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἦσαν ἀποκεκρυμμένα ἀπὸ τῶν σοφῶν καὶ συνετῶν ἀπεκαλύφθησαν εἰς τὰ νήπια.***

Καὶ ἐν πρώτοις.

Ὑπάρχει κατάστασις πνεύματος ἡ ὁποία δὲν ἐπιτρέπει νὰ ἐπωφεληθῇ τις, νὰ φωτισθῇ. Θὰ τὴν ὀνομάσω τὸ κεκλεισμένον πνεῦμα.

Εἰς τὴν κατάστασιν αὐτὴν τὴν κεκλεισμένην ἀνήκουν ὅλοι ἐκεῖνοι, ὁσονδήποτε νοήμονες καὶ διορατικοὶ καὶ ἂν εἶναι, οἱ ὁποῖοι εἶναι ἄνθρωποι συστημάτων καὶ τύπων, αἱρεσιάρχαι πλημμυρισμένοι ἀπὸ τὸ

πνεῦμα τῆς προκαταλήψεως καὶ προλήψεως. Δὲν ἔχουν τίποτε νὰ μάθουν, γνωρίζουν. Δὲν ζητοῦν τὴν ἀλήθειαν, τὴν κατέχουν. Εἶναι οἱ διπλωματοῦχοι διακάτοχοί της, τὴν προσφέρουν, τὴν ἐξάγουν· ἀλλὰ δὲν εἰσάγουν, δὲν ἀγοράζουν. Μόνον αὐτοὶ εἶναι οἱ ἀληθινοί, οἱ καθαροί, οἱ πιστοί, οἱ εὐφυεῖς. Οὕτως οὐδὲν τοὐντεῦθεν δύναται νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὰ τοιαῦτα πνεύματα. Ἀτελῆ, ἀδιόρθωτα, ἀνίκανα νὰ βελτιωθῶσι καὶ νὰ ἀπαλλαγῶσιν ἀπὸ τὰς ἀβαρίας των, φθίνουν, ὡπλισμένα μὲ τὸν τριπλοῦν θώρακα τῆς αὐταρκείας των. Εἰς αὐτοὺς ἀνήκουν οἱ φιλοσοφικοὶ δογματισμοὶ καὶ τὰ μανδαρινάτα τῆς ἐπιστήμης. Ἀποτελοῦν τὴν ἀπογοήτευσιν ἐκείνου ὁ ὁποῖος ἐργάζεται νὰ ἀναστηλώσῃ κἄτι τὸ καλὸν πρὸς ἐκείνῳ τὸ ὁποῖον εἶναι ἐπισήμως ἀνεγνωρισμένον. Οἱ ὁδοποιοὶ τοῦ μέλλοντος τοὺς συναντοῦν εἰς τὸν δρόμον των.

Οἱ εἰσηγηταὶ τῶν νέων ἐπιστημονικῶν ἰδεῶν ἐν μέσῳ πολλῆς πικρίας ἔσχον τὴν πεῖραν ὅτι τὰ ἀμόρφωτα εἰσέτι πνεύματα ἦσαν περισσότερον ἐπιδεκτικὰ τῶν νέων ἀληθειῶν παρὰ ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἦσαν κατειλημμένα, ἐμπεφραγμένα, κεκορεσμένα μὲ ἀντιλήψεις πεπαλαιωμένας.

Πρέπει νὰ ἐρευνᾷ τις καθ' ἑκάστην τὸν ἑαυτόν του μὲ φροντίδα, διὰ νὰ ἀποφύγῃ τὸν κίνδυνον τοῦτον. Διατρέχει τις τὸν κίνδυνον νὰ ἀποθάνῃ δυστυχής, νομίζων τὸν ἑαυτόν του ἄγαν πλούσιον. Οὐδὲν ὑπάρχει οὐσιῶδες εἰς τὴν ἠθικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἀνθρώπου καὶ εἰς τὴν ἰσορροπίαν του ἢ ὁ αὐτοέλεγχος. ***Ἀποκεκρυμμένα ἀπὸ συνετῶν καὶ σοφῶν ἀποκεκαλυμμένα δὲ νηπίοις.***

Κατέχομεν ἐξ ἐνστίκτου, ἐκ χάριτος, ἐκ κληρονομικότητος, καὶ χωρὶς πολλάκις νὰ τὸ ὑποπτευώμεθα, τεράστια πλούτη, τὰ ὁποῖα ἡ ὑπερβολὴ τῆς σκέψεως καὶ ἀναλύσεως, ἡ μανία τῆς ἀνατομίας καὶ τοῦ λογισμοῦ μᾶς κάμνει νὰ τὰ ἀπολέσωμεν. Τὸ νὰ παραγνωρίσῃ τις τοῦτο, νὰ τὸ λησμονήσῃ, εἶναι μεγάλη δυστυχία τῆς ζωῆς.

— Τὴν δυστυχίαν ταύτην τὴν ᾐσθάνθην πολλάκις νὰ πλησιάζῃ εἰς τὴν ψυχήν μου. Εἶναι κακὸν πρὸ παντὸς τῆς συγχρόνου ἐποχῆς.

Ὁ Φίλος.— Ὁ πρῶτος ὅρος τῆς ἐπιτυχίας ἐν τῷ ἀγῶνι εἶναι ἡ γνῶσις τοῦ ἐχθροῦ. Ὁ προειδοποιημένος ἄνθρωπος ἀξίζει δύο. Ὁ μόχθος τὸν ὁποῖον δεχόμεθα διὰ νὰ σπουδάσωμεν εἶναι μόχθος θεάρεστος καὶ δίκαιος. Τὸ παιδίον ἐμψυχώνεται ἀπὸ περιέργειαν ἐξαισίαν, τὴν ὁποίαν δὲν πρέπει νὰ ἀποκοιμίσῃ. Καλῶς χειραγωγουμένη, ἀποβαίνει παρὰ τῷ ἀνδρὶ ἡ δίψα τῆς γνώσεως, ἡ μήτηρ πασῶν τῶν κατακτήσεων τῆς διανοίας.

Ἀλλ' ἐὰν ὁ ἄνθρωπος, διὰ τῆς προσπαθείας αὐτοῦ νὰ μάθῃ καλύτερον, ἐπρόκειτο νὰ διαπιστώσῃ ὅτι ἀπέμαθεν, ἐλησμόνησεν, ὅ,τι ἐγνώ-

ριζε, τὸ τοιοῦτον θὰ ἦτο ἀπώλεια ἀνεπανόρθωτος, καὶ θὰ ἔπρεπε τότε μετὰ λύπης νὰ νοσταλγήσῃ τὴν ἀφροντισίαν καὶ ἀσφάλειαν τοῦ παιδίου. Ἂς σπουδάζωμεν, ἂς κάμνωμεν χρῆσιν τῶν φώτων μας· ἀλλὰ ἂς μὴ φονεύωμεν τὸ ἐν ἡμῖν αὐτοῖς παιδίον, τουτέστι τὸ ὂν τὸ πλῆρες ἐμπιστοσύνης, τὸ ὀξύνουν, τὸ εἰλικρινές, τοῦ ὁποίου ἡ πλουσία ζωὴ τροφοδοτεῖται διὰ τῆς μυστικῆς ἐπαφῆς μὲ τὴν Πηγήν!

«Διὰ τῆς σοφίας των ἐμωράνθησαν!» Αἱ ἁπλαῖ καὶ εὐθεῖαι ψυχαὶ δέχονται τὴν ἐντύπωσιν αὐτὴν ἐνώπιον τῶν λεπτοτάτης καὶ ἀπεσταλαγμένης μορφώσεως ἀνθρώπων. Διὰ τοὺς ἐπιπλάστους τούτους τὰ διαυγῆ πράγματα ἐσκοτίσθησαν. Νομομαθεῖς οἱ ὁποῖοι διὰ τῆς νομικῆς ἐπιστήμης κατήντησαν νὰ μὴ βλέπουν πλέον τὴν δικαιοσύνην· θεολόγοι οἱ ὁποῖοι εἰς τὸν ὁρμαθὸν τῶν λεπτολογιῶν των ἀπεξήραναν τὸ θεῖον· φιλόσοφοι βεβυθισμένοι εἰς τὸν σκεπτικισμὸν καὶ διερωτῶντες τὸν ἑαυτόν των ἐὰν ὑπάρχῃ· ἠθικολόγοι ἀπολέσαντες τὴν πυξίδα, εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ διακρίνωσι τὸ ἀριστερὸν ἀπὸ τὸ δεξιόν. Ἐνώπιον τῶν φαινομένων τούτων τῆς ἀνθρωπίνης ἀποπλανήσεως ἰσχύει ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ.

Αἱ ἁπλαῖ ψυχαὶ βλέπουν διαυγῶς εἰς τὸ σκοτεινὸν σταυροδρόμιον ὅπου εὑρισκόμεθα. Ἡ εὐθυκρισία ἐν τῷ συλλογισμῷ, ἡ εὐθύτης εἰς τὴν ζωήν, ἡ ἀληθὴς εὐγλωττία, ἡ ὑψίστη δύναμις τῆς Τέχνης, τὸ μυστικὸν αὐτὸ τῆς μεγαλοφυΐας, εὕρηνται ἐν τῇ ἁπλότητι. Δύναται δέ τις νὰ βεβαιώσῃ ὅτι ἡ ὑπάτη ἁπλότης εἶναι ἡ ἁπλότης τῶν μεγάλων ψυχῶν, αἵτινες πολὺ ἠρεύνησαν καὶ ἐσκέφθησαν καὶ ἐπάλαισαν, καὶ εἰς τὸ βάθος κατώρθωσαν νὰ μείνουν παιδία, νὰ γίνουν καὶ αὖθις παιδία, νὰ συνδυάσουν μὲ τὰς κατακτήσεις τοῦ ἀνδρὸς τὴν ρυσικὴν δροσερότητα, ἀφέλειαν, τὴν καλὴν πίστιν ἥτις ἀποτελεῖ τὸ θέλγητρον τοῦ παιδίου. Συγκρινόμενοι πρὸς αὐτὰς οἱ σοφοὶ τοῦ κόσμου τούτου εἶναι ἐκριζωμένοι, δίκην κλήματος βληθέντος ἔξω τῆς ἀμπέλου.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Η Α. Θ. ΠΑΝΑΓΙΟΤΗΣ

Κατὰ τὸν παρόντα μῆνα Ἰούλιον ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐπὶ δεκαπενθήμερον μεταβᾶσα παρέμεινεν εἰς τὰ θερινὰ Αὐτῆς Πατριαρχικὰ δώματα ἐν Χάλκῃ, ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ τῆς Ἁγίας Τριάδος.

Ἐπ' εὐκαιρίᾳ δὲ τῆς αὐτόθι παραμονῆς Αὐτῆς ἐπεσκέφθη τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας Καισαρείας (Κυζίκου) κ. Καλλίνικον, Ἐφέσου κ. Ἀγαθάγγελον, Προύσης κ. Νικόδημον καὶ Κασσανδρείας κ. Εἰρηναῖον.

Ὡσαύτως ἐπεσκέφθη τὴν Ἱερὰν Σκήτην τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΑΙΣΑΡΕΙΑΣ

Ἡ Ἐκκλησία τιμῶσα καὶ ἐπιβραβεύουσα τὴν ἐν αὐτῇ μακρὰν καὶ ἐξέχουσαν διακονίαν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κυζίκου κ. Καλλινίκου, τὰ περικοσμοῦντα τὸν γηραιὸν Ἱεράρχην προσόντα τῆς ὑψηλῆς μορφώσεως καὶ τὴν πολύτιμον συγγραφικὴν ἐργασίαν αὐτοῦ, ἐν τῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ τῆς 26ης Ἰουλίου προήγαγεν αὐτὸν εἰς τὴν τετιμημένην πρωτόθρονον Ἐπαρχίαν Καισαρείας.

Ἡ Αὐτοῦ Σεβασμιότης ἀποτελεῖ ἐξαιρετικὴν φυσιογνωμίαν εἰς τὴν καθόλου Ἱεραρχίαν τοῦ Θρόνου, παρὰ δὲ τὸ βαθὺ αὐτῆς γῆρας ἡ φιλοπονία αὐτῆς δὲν ἐδαμάσθη καὶ ἡ συμβολὴ αὐτῆς εἰς τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας παραμένει πολύτιμος.

ΜΕΓ. ΠΡΩΤΟΣΥΓΚΕΛΛΙΑ

Τοῦ Πρωτοσυγκελεύοντος Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Φιλαδελφείας κ. Μαξίμου ἐκλεγέντος Μητροπολίτου Χαλκηδόνος, αἱ εὐθῦναι τῆς Μεγάλης Πρωτοσυγκελλίας ἀνετέθησαν εἰς τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Λαοδικείας κ. Δωρόθεον. Σχετικὴν ἀνακοίνωσιν ἐποιήσατο ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐν τῇ Συνεδρίᾳ τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου τῆς 26ης παρόντος Ἰουλίου.

Π. Κ. ΕΚΚΛ. ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ἡ Προεδρεία τῆς Π. Κ. Ἐκκλ. Ἐπιτροπῆς ἀνετέθη εἰς τὸν Πρωτοσυγκελλεύοντα Μητροπολίτην Λαοδικείας κ. Δωρόθεον.

Ἀναλαβοῦσα ἡ Α. Σεβασμιότης τὰ καθήκοντα αὐτῆς προσεφώνησε κατὰ τὴν

πρώτην ὑπὸ τὴν προεδρείαν αὐτῆς, τῇ 18ῃ Ἰουλίου, συνεδρίαν τῆς Ἐπιτροπῆς τὰ Μέλη αὐτῆς διὰ τῶν ἑξῆς :

Ἐν πρώτοις ἐκφράζω τὴν βαθεῖάν μου συγκίνησιν, διότι τὸ πρῶτόν μοι προσγίνεται ἡ ὑψηλὴ τιμὴ νὰ προεδρεύσω τῆς Πατριαρχικῆς Κεντρικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς, εἰς ἣν ἀνήκει πᾶσα ὑπόθεσις ἀφορῶσα τὸν ἱερὸν Κλῆρον καὶ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς ὑπαλλήλους τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως, τὴν θείαν λατρείαν, τὸ κήρυγμα τοῦ θείου λόγου, τὴν ἐκκλησιαστικὴν εὐταξίαν καὶ τὰ ἐκκλησιαστικὰ καὶ θρησκευτικὰ βιβλία καὶ δημοσιεύματα, ἐπ' ἐσχάτων δὲ καὶ ὑποθέσεις ἀφορῶσαι τὸ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Γραφεῖον τῶν Θρησκευτικῶν Πράξεων.

Εἰς τὴν συγκίνησίν μου ταύτην προστίθεται ἡ ἐνδόμυχος χαρὰ ὅτι εἰς τὸ σεμνὸν τοῦτο σῶμα, τὸ ἀντιπροσωπεῦον τὴν Α. Θ. Παναγιότητα τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην, ὡς Ἀρχιεπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως, εἰς τὴν προμνησθεῖσαν δικαιοδοσίαν, παρακάθηνται πρόσωπα ἔγκριτα καὶ προσφιλῆ, ἔχοντα ζῆλον ἀκραιφνῆ, βαθεῖαν ἐπίγνωσιν τοῦ ἔργου των ἐν τῇ Ἐπιτροπῇ ταύτῃ καὶ ἱκανὰ νὰ προσπορίσωσι πολύτιμον εἰς αὐτὴν συμβολὴν ἐκ τῆς οἰκείας αὐτῶν ἐκκλησιαστικῆς πείρας καὶ μορφώσεως καὶ συνέσεως.

Ὁ νῦν Ἅγιος Χαλκηδόνος, μετὰ τοῦ ὁποίου ἐπὶ ἔτος περίπου συνειργάσθητε ἐν τῇ Ἐπιτροπῇ ταύτῃ, μὲ ὅλως ἰδιαιτέραν ἀγάπην καὶ τιμὴν ἐξεφράσθη περὶ ὑμῶν καὶ τῆς συνεργασίας ὑμῶν ταύτης.

Χαιρετῶν μὲ ἀγάπην καὶ τιμὴν τὴν Σεβαστὴν Πατριαρχικὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἐπιτροπὴν καὶ ἓν ἕκαστον τῶν ἀγαπητῶν μοι αὐτῆς μελῶν, τὸ μὲν ἐκφράζω τὰ ἐνθουσιώδη μου σέβη πρὸς τὸ σεπτὸν πρόσωπον τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, τῆς ὁποίας ἱκανὸν μέρος τῆς εὐθύνης καὶ αὐθεντίας εἶναι ἀνατεθειμένον εἰς τὴν ἡμετέραν Ἐπιτροπήν, τὸ δὲ ἐκζητῶ ὁλόθυμον τὴν συνεργασίαν ἐν αὐτῇ καὶ τὴν ἀγάπην πάντων τῶν προσφιλῶν μοι μελῶν.

Κύριος ὁ Θεὸς ἐνισχύοι ἡμᾶς εἰς τὴν ἐπιτέλεσιν διακονίας τοσοῦτον ἱερᾶς καὶ ὑψηλῆς. Γένοιτο !

Ἐκ μέρους τῆς Ἐπιτροπῆς ἀπαντῶν ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἐλαίας κ. Ἀγαθάγγελος εἶπε τὰ ἀκόλουθα :

Εἶναι ἀληθές, Σεβασμιώτατε, ὅτι σφόδρα μᾶς ἐλύπησεν ὁ ἀποχωρισμὸς τοῦ προκατόχου Σας Ἁγίου Χαλκηδόνος κ. Μαξίμου, ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ ὁποίου εἰργάσθημεν ὡς μέλη τῆς Π. Κ. Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς, ὅπου ἡ πατρικὴ ἀγάπη καὶ ἐκτίμησις τῆς Α. Θ. Παναγιότητος μᾶς κρατεῖ εἰσέτι. Ἀλλ' ἐξ ἴσου εἶναι ἀληθὲς ὅτι τὴν λύπην ἡμῶν ταύτην μετριάζει καὶ εἰς χαρὰν ἀπερίγραπτον μεταβάλλει ἡ παρουσία τοῦ προσφιλοῦς προσώπου τῆς Ὑμετέρας Σεβασμιότητος, ἀπὸ τὸν ἁγνὸν ἐνθουσιασμὸν τῆς ὁποίας ἀντλοῦντες νέας δυνάμεις θὰ ἐξακολουθῶμεν ἐκτελοῦντες καὶ αὖθις τὰ καθήκοντα ἡμῶν, ὡς πρότερον, ἀποβλέποντες μόνον εἰς τὴν εἰλικρινῆ μεθ' ὑμῶν συνεργασίαν καὶ τὸ συμφέρον τῆς Ἐκκλησίας.

Ἀκολούθως ὁ Σεβασμιώτατος Πρόεδρος ἐξέφρασε τὴν χαρὰν αὐτοῦ ὅτι σύμβουλ

λος τῆς Π. Κ. Ἐκκλ. Ἐπιτροπῆς εἰς ὑποθέσεις αὐτῆς ἀφορώσας τὸ Γραφεῖον τῶν Θρησκευτικῶν Πράξεων εἶναι ὁ Διευθυντής αὐτοῦ κ. Ἀ. Μελίδης, πρόσωπον τὸ ὁποῖον συγκεντροῖ σοβαρὰ προσόντα διὰ τὴν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ὑπηρεσίαν αὐτοῦ, εὐσυνειδησίαν, αὐστηρότητα, ἀξιοπρέπειαν καὶ λεπτότητα.

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΝΑΟΥ

Πρόεδρος τῆς ἐπὶ τοῦ πανσέπτου Πατριαρχικοῦ Ναοῦ Ἐπιτροπῆς διωρίσθη ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ὁ Πρωτοσυγκελλεύων Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Λαοδικείας κ. Δωρόθεος.

ΛΑΜΠΑΔΑΡΙΔΕΙΟΝ ΚΛΗΡΟΔΟΤΗΜΑ

Εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ ἄρτι ἀποβιώσαντος ἀειμνήστου Νέστορος Τσανακλῆ, συνεκτελεστὴς τῆς διαθήκης Ἀνδρέου Ν. Λαμπαδαρίδου διωρίσθη ὁ κ. Ξενοφῶν Στελλάκης, εἰς ὃν ἅμα ἀνετέθη καὶ ἡ ἐξ ὀνόματος τῆς τε Αὐτοῦ Θ. Παναγιότητος καὶ τῶν λοιπῶν συνεκτελεστῶν πληρεξούσιος διαχείρισις τῆς ἐν Αἰγύπτῳ περιουσίας τοῦ Κληροδοτήματος.

Διὰ τὸ ζήτημα τοῦ Λαμπαδαριδείου Κληροδοτήματος ἀπεστάλη εἰς Ἀθήνας ἰδιαιτέρα Ἐπιτροπὴ ἐκ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἡλιουπόλεως κ. Γενναδίου καὶ τοῦ νομομαθοῦς κ. Αὐρ. Σπαθάρη.

ΤΑΞΕΙΔΙΑ

—Ἀνεχώρησεν ἐπιστρέφων εἰς Αἴγυπτον ὁ ἐπί τι ἐνταῦθα διατρίψας δι᾽ ὑποθέσεις τοῦ Σιναϊτικοῦ Μετοχίου Σεβασμιώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Σιναίου κ. Πορφύριος.

—Περὶ τὰ μέσα Ἰουλίου ἀνεχώρησεν ἐντεῦθεν ἐπιστρέφων εἰς τὴν Ἐπαρχίαν του ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Κασσανδρείας κ. Εἰρηναῖος.

— Τὴν 28ην λήξαντος μηνὸς ἀνεχώρησεν εἰς Ἑλλάδα ὁ Σεβασμιώτατος Μ/της Ἡλιουπόλεως κ. Γεννάδιος.

Τὰς Αὐτῶν Σεβασμιότητας προέπεμψεν ἐκ προσώπου τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ὁ Πρωτοσυγκελλεύων Σεβ. Μ/της Λαοδικείας κ. Δωρόθεος.

ΕΟΡΤΑΙ

— Τῷ ἑορτάσαντι κατὰ τὸν λήξαντα μῆνα τὴν ἑορτὴν αὐτοῦ Σεβασμιωτάτῳ Μητροπολίτῃ Καισαρείας κ. Καλλινίκῳ ἐξ ὀνόματος τῆς Α. Θ Παναγιότητος συνεχάρη ἐπισκεφθεὶς ὁ Πρωτοσυγκελλεύων Σεβ. Μ/της Λαοδικείας κ. Δωρόθεος.

—Τὰ Πατριαρχικὰ συγχαρητήρια καὶ αἱ εὐχαὶ διὰ γραμμάτων διεβιβάσθησαν ἐπὶ τῇ ὀνοματικῇ αὐτῶν ἑορτῇ καὶ πρὸς τοὺς Σεβασμιωτάτους Ἀρχιεπίσκοπον Ἀμερικῆς κ. Ἀθηναγόραν καὶ Μητροπολίτας Ἐλασσῶνος κ. Καλλίνικον, Παραμυθίας κ. Ἀθηναγόραν καὶ Ἀρδαμερίου κ. Καλλίνικον.

— Τὸν Θεοφιλέστατον Ἐπίσκοπον Λεύκης κ. Παγκράτιον, ἀρχιερατικῶς προϊστάμενον Ταταούλων, ἐπὶ τῇ ἑορτῇ αὐτοῦ ἐπισκεφθεὶς συνεχάρη ἐξ ὀνόματος τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ὁ πανοσιολ. Δευτερεύων κ. Γρηγόριος.

— Ὁ αὐτὸς πανοσ. Δευτερεύων κ. Γρηγόριος τὰς Πατριαρχικὰς εὐχὰς διεβίβασε καὶ τῷ ἑορτάσαντι Ἀρχιδιακονεύοντι Μ. Ἀρχιμανδρίτῃ κ. Καλλινίκῳ.

Ι. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΘΥΑΤΕΙΡΩΝ

Λόγῳ γήρατος ἀποχωρεῖ τῆς ἐφημεριακῆς θέσεως τῆς ὁμογενοῦς Κοινότητος Λυὼν ὁ Ἐφημέριος αὐτῆς αἰδεσιμ. Οἰκονόμος Πέτρος Κάλφας.

Πρὸς πλήρωσιν τῆς χηρευσάσης ἐφημεριακῆς ταύτης θέσεως, αἰτήσει τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Θυατείρων κ. Γερμανοῦ, συνοδικῶς ἐνεκρίθη ἡ εἰς πρεσβύτερον χειροτονία τοῦ Κωνσταντίνου Β. Δερβίσογλου.

ΔΗΛΩΣΙΣ

Παρακαλοῦνται οἱ ἐν Ἑλλάδι συνδρομηταὶ τῆς «Ὀρθοδοξίας» ὅπως ἀποστέλλωσι τὴν συνδρομὴν αὐτῶν πρὸς τὸν ἐν Ἀθήναις, Κυψέλῃ, Ἱερὸν Ἁγίων Ἀποστόλων, Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Τραπεζοῦντος κ. Χρύσανθον.

Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ